

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Overheidsresponsiviteit: politieke partijen als gatekeepers? Een internationaal vergelijkend onderzoek naar de invloed van beleidsvoorkeuren van burgers op gevoerd beleid en hoe dit wordt gemedieerd door de standpunten van politieke partijen.

Kortenbach, Guus

Citation

Kortenbach, G. (2024). *Overheidsresponsiviteit: politieke partijen als gatekeepers?: Een internationaal vergelijkend onderzoek naar de invloed van beleidsvoorkeuren van burgers op gevoerd beleid en hoe dit wordt gemedieerd door de standpunten van politieke partijen.*

Version: Not Applicable (or Unknown)

License: [License to inclusion and publication of a Bachelor or Master Thesis, 2023](#)

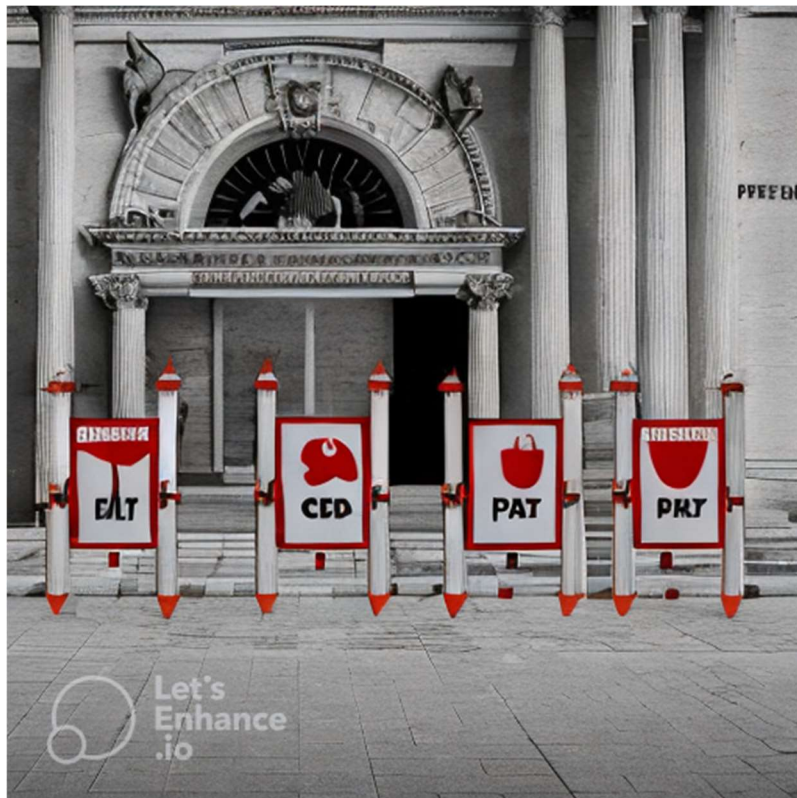
Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/3728155>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Overheidsresponsiviteit: politieke partijen als gatekeepers?

Een internationaal vergelijkend onderzoek naar de invloed van beleidsvoorkeuren van burgers op gevoerd beleid en hoe dit wordt gemedieerd door de standpunten van politieke partijen.

Masterscriptie Management van de publieke sector: Politiek, Beleid en Management

Instelling: Universiteit Leiden
Faculteit: Governance and Global Affairs
Begeleider: Dr. Dimiter Toshkov
Datum: 30-06-2023
Door: Guus Kortenbach (S3384535)

**Universiteit
Leiden**
Instituut Bestuurskunde

Samenvatting

De opkomst van protesten, demonstraties en proteststemmen in Europa als gevolg van groeiende onvrede, wantrouwen en een gevoel niet gehoord te worden door 'de politieke' en/of 'de overheid' raken aan het fundament waar democratie als politiek- bestuurlijk systeem op is gebaseerd. Een democratie bestaat immers in ieder geval uit volkssoevereiniteit en meerderheidsheerschappij. Responsiviteit maakt hier een essentieel onderdeel van uit aangezien dit gaat over de mate waarin het handelen van de overheid, zoals vastgelegd in beleid en wet-en regelgeving, in overeenstemming is met de wil van het volk. Hoewel er veel onderzoek bestaat naar (overheids)responsiviteit en diens werking aan de ene kant en onderzoek naar politieke partijen en diens (electorale) werking aan de andere kant, is er geen recent en gedegen onderzoek dat deze twee min of meer gescheiden onderzoekvelden in de Europese context combineert. Dit onderzoek kijkt daarom als een van de eerste, aan de hand van een grote steekproef van Europese landen en een focus op herverdeling als concreet beleidsissue, naar de (mediërende) rol die politieke partijen spelen in de link tussen publieke opinie en (overheids)beleid via de centrale onderzoeksvraag: *wat is het effect van voorkeuren van burgers ten aanzien van herverdeling op het daadwerkelijk gevoerde beleid van nationale overheden ten aanzien van herverdeling en in welke mate verloopt dit effect via de standpunten van politieke partijen ten aanzien van herverdeling?* Door middel van Granger causaliteit in SPSS wordt een unieke dataset, bestaande uit data van de ESS, CHES, OECD en WDI, geanalyseerd. Uit het onderzoek blijkt, tegen de verwachtingen in, dat de voorkeur van burgers ten aanzien van herverdeling geen effect heeft op het daadwerkelijk gevoerde beleid van nationale overheden ten aanzien van herverdeling en dat dit effect niet verloopt via de standpunten van politieke partijen ten aanzien van herverdeling. Deze onverwachte uitkomst roepen veel vragen op die het uitgangspunt zouden kunnen zijn voor toekomstig onderzoek.

Inhoud

Samenvatting.....	2
1. Inleiding.....	4
2. Theoretisch kader.....	7
2.1 Beleidsvoorkeuren van burgers en standpunten van politieke partijen.....	7
2.2 Standpunten van politieke partijen en gevoerd overheidsbeleid.....	9
2.3 Beleidsvoorkeuren van burgers en gevoerd overheidsbeleid.....	12
2.4 Causaal model.....	15
3. Data en methoden.....	16
3.1 Data, operationalisering en transformatie.....	16
3.2 Methoden: Granger causaliteit in SPSS.....	19
4. Resultaten.....	20
4.1 Beschrijvende statistieken en correlaties.....	20
4.2 Regressieanalyses.....	22
5. Conclusie en discussie.....	23
5.1 Conclusie.....	23
5.2 Discussie.....	24
Literatuurlijst.....	26
Tabellen.....	32
Bijlage 1: SPSS-syntaxen.....	40
Bijlage 1.1 SPSS-syntax ESS 3 2006.....	40
Bijlage 1.2 SPSS-syntax ESS 5 2010.....	43
Bijlage 1.3 SPSS-syntax ESS 7 2014.....	46
Bijlage 1.4 SPSS-syntax ESS 9 2018.....	49
Bijlage 1.5 SPSS-syntax CHES.....	52
Bijlage 1.6 SPSS-syntax OECD 2006.....	70
Bijlage 1.7 SPSS-syntax OECD 2010.....	72
Bijlage 1.8 SPSS-syntax OECD 2014.....	74
Bijlage 1.9 SPSS-syntax OECD 2019.....	76
Bijlage 1.10 SPSS-syntax WDI.....	78
Bijlage 1.11 SPSS-syntax Moederbestand.....	81
Bijlage 1.12 SPSS-syntax Eindanalyse.....	85

1. Inleiding

Wantrouwen tegenover en ontevredenheid met de politiek lijken hoogtijdagen te beleven. Zo wordt de overwinning van de BoerBurgerBeweging bij de provinciale statenverkiezingen in 2023 door analisten niet alleen getypeerd als een politieke aardverschuiving (Teunisse, 2023) maar ook als een ongekende proteststem van burgers die zich niet gehoord of gezien voelen (Kieskamp, 2023; Meulblok, 2023). Vier jaar eerder, bij de vorige provinciale statenverkiezingen, was Forum voor Democratie de grote winnaar. Ook toen speelden wantrouwen in de politiek (NOS, 2019b) en ontevredenheid (RTL Nieuws, 2019) een belangrijke rol bij het verklaren van het succes van de partij.

Het wantrouwen en de onvrede hebben zich de afgelopen jaren echter niet alleen tijdens verkiezingen geuit maar ook via verschillende grootschalige protesten en demonstraties. Het aantal protesten en demonstraties in Nederland neemt dan ook al sinds 2009 gestaag toe (Kraak, 2022). Recent hebben er, vanaf 2019, verschillende zogenoemde boerenprotesten plaatsgevonden waarbij boeren zich uitspraken tegen het stikstofbeleid van de overheid (NOS, 2019c). Tussen 2021 en 2023 vonden er in onder andere Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht meerdere protesten plaats voor (betaalbare) woningen (Het Parool, 2023). In 2017 (Van Blanken, 2017) en 2019 kwamen tienduizenden leraren naar het Den Haag om te demonstreren voor meer salaris en minder werkdruk (NOS, 2019a) en de afgelopen vijf jaar hebben activisten onder leiding van Extinction Rebellion de A12 zes keer geblokkeerd om zich te verzetten tegen overheidssubsidies voor fossiele projecten (RTL Nieuws, 2023b). Tot slot vonden er in 2015 op verschillende plaatsen door het land, en in 2022 opnieuw in Albergen, protesten plaats tegen de potentiële komst van AZC's (NOS, 2022).

Ook in andere landen in Europa schudden wantrouwen en onvrede de politiek op. Zo werd Frankrijk in 2018 en 2019 overspoeld door de zogenoemde protestbeweging van de Gele Hesjes waarbij burgers ageerde tegen het hoge brandstofprijzen (Renout, 2023). Meer recent vinden er in Frankrijk sinds begin 2023 grootschalige protesten plaats naar aanleiding van het doorvoeren van een verhoging van de pensioenleeftijd door president Macron (RTL Nieuws, 2023a). In Milaan vond in maart van 2023 een protest plaats tegen maatregelen van de regering van Italië om de rechten van ouders van hetzelfde geslacht in te perken (Nadeau, 2023) en in Duitsland werd in januari van 2023 gedemonstreerd tegen de uitbreiding van een bruinkoolmijn (NU.nl, 2023).

Daarnaast wint ook het populisme in bijna heel Europa aan aanhang. Waar populistische partijen in Europa in 1980 nog maar rond de 10 procent van de stemmen trokken is dat in 2018 gespregen naar 22,2 procent. Daarmee is het vandaag de dag electoraal gezien de derde ideologische stroming in Europa (Timbro, 2019). Ook hierbij geldt dat groeiend onbehagen een belangrijke rol speelt en dat er een verband bestaat tussen onvrede en steun voor populisme (Lubbers et al., 2002; Schumacher & Rooduijn, 2013). Dit is niet verwonderlijk gezien het feit dat populistische leiders anti-elite retoriek gebruiken, waarbij de heersende politiek als corrupte vijand van het volk wordt weggezet, als strategie om ontevreden burgers aan zich te binden (Heywood, 2013). Daarmee kan populisme worden gezien als een electorale vorm van protest (Aron & Superti, 2022).

Zowel de protesten en demonstraties als de proteststemmen, onder andere in de vorm van populisme, zijn dus uitingen van onvrede, wantrouwen en een gevoel niet gehoord te worden door 'de politieke' en/of 'de overheid'. In democratieën raken deze klachten aan het fundament waar het politiek- bestuurlijk systeem op is gebaseerd. Een democratie bestaat immers in ieder geval uit volkssoevereiniteit en meerderheidsheerschappij (Mudde &

Kaltwasser, 2017). Dit betekent dat het volk het hoogste gezag draagt (volkssoevereiniteit) en dat beslissingen in overeenstemming moeten zijn met de wil van de meerderheid van het volk (meerderheidsheerschappij). Responsiviteit, in de literatuur ook wel de 'opinion-policy nexus' genoemd, maakt hier een essentieel onderdeel van uit aangezien dit gaat over de mate waarin het handelen van de overheid, zoals vastgelegd in beleid en wet-en regelgeving, in overeenstemming is met de wil van het volk (Van Wessel, 2011). Meer specifiek wordt er in de literatuur hierbij een onderscheidt gemaakt tussen statische responsiviteit en dynamische responsiviteit (Beyer & Hänni, 2018; Rasmussen, Reher & Toshkov, 2019; Achen, 1978). De eerste, ook wel aangeduid als 'congruentie', verwijst naar het idee dat beleid de steun moet hebben van de meerderheid van het volk. De tweede verwijst naar het idee dat beleid overeenkomstig moet reageren op veranderingen in de wil van het volk.

Hoewel een gebrek aan responsiviteit dus kan leiden tot onvrede, wantrouwen en een gevoel niet gehoord te worden en het (daarmee) de legitimiteit van het democratisch politiek-bestuurlijk systeem an sich kan ondermijnen geldt tegelijkertijd dat responsiviteit ook beperkingen kent.

Zo kennen, om te beginnen, de meeste westerse democratie een specifieke vorm van democratie: liberale democratie. Het liberale element dat hier wordt toegevoegd duidt op de bescherming van fundamentele (mensen)'rechten, zoals de vrijheid van meningsuiting en de bescherming van minderheden' (Mudde & Kaltwasser, 2017, p.80). De elementen van volkssoevereiniteit en meerderheidsheerschappij worden daarbij, al dan niet door onafhankelijke instellingen, beperkt ten behoeve van het waarborgen van deze fundamentele (mensen)rechten en om een 'tirannie van de meerderheid' te voorkomen.

Daarnaast geldt dat de politiek, en de overheid in bredere zin, keuzes moet maken ten aanzien van de verdeling van per definitie schaarse en beperkte middelen, of zoals de titel van het bekende boek van Harold Lasswell (1936) het samenvat: politics is about who gets what, when and how. Dit betekent dat (overheids)beleid niet altijd voor alle domeinen en issues tegelijk volledig in overeenstemming kan zijn met de wil van het volk. Meer salaris voor leraren zal immers ofwel gepaard moeten gaan met hogere belastingen ofwel met minder geld voor andere domeinen zoals (betaalbare) huisvesting, milieu en/of de zorg. Tegelijkertijd zullen de meeste mensen voor elk van deze domeinen afzonderlijk een zo hoog mogelijk budget willen, gepaard met zo laag mogelijke belastingen.

Tot slot spelen ook de inrichting van het politiek-bestuurlijk systeem en de rol van de overheid hierin een belangrijke rol. Een belangrijke ontwikkeling op dit gebied is bijvoorbeeld de opkomst van multi-level governance (MLG), waarbij de macht vanaf de centrale nationale overheid verticaal naar de Europese Unie en lokale overheden (multi-level) en horizontaal naar niet-publieke actoren (governance) wordt verschoven (Hooghe & Marks, 2003; Papadopoulos, 2010). Het gevolg is dat centrale nationale overheden aan bevoegdheden en bewegingsvrijheid inbinden en minder ruimte hebben om de wil van het volk te volgen.

Het spanningsveld tussen het belang van responsiviteit aan de ene kant en diens limitaties aan de andere kant en de ontwikkelingen die van invloed (kunnen) zijn op dit spanningsveld, maakt responsiviteit, evenals de studie ernaar, zowel complex als urgent.

Hoewel er dan ook extensief onderzoek bestaat naar overheidsresponsiviteit aan de ene kant en de dynamieken tussen kiezers en politieke partijen aan de andere kant, blijken er geen recente empirische studies te zijn die deze twee min of meer geschieden onderzoeksvelden in de Europese context op een gedegen manier met elkaar combineren. De enkele studies die een dergelijke combinatie proberen te maken kennen verschillende beperkingen. Zo is een studie van Erikson, Wright & McIver (1989) gedateerd, gericht op

regionale overheden in plaats van op nationale overheden, kijkt het alleen naar de Verenigde Staten en kijkt het naar partijcontrole van de wetgevende macht in plaats van de inhoudelijke en concrete standpunten van politieke partijen. Een meer recentere studie van Hobolt & Klemmensen (2008) heeft een beperkte steekproef en een algemene benadering van beleid. Ook de laatste gevonden studie, die van Picard (2014), heeft een beperkte steekproef en is daarnaast slechts een working paper.

Deze scriptie wil daarom met een combinatie van een grote steekproef van Europese landen en een focus op voorkeuren, standpunten en beleid ten aanzien van een herverdeling als concreet beleidsissue een unieke bijdrage leveren aan de bestaande kennis over (de werking) van overheidsresponsiviteit. Meer specifiek hanteert het een focus op dynamische responsiviteit waarbij er wordt gekeken naar hoe het effect van voorkeuren van burgers ten aanzien van herverdeling op het daadwerkelijk gevoerde beleid van nationale overheden ten aanzien van deze herverdeling wordt gemedieerd door de standpunten van politieke partijen ten aanzien van herverdeling. De hoofdvraag van dit onderzoek luidt daarmee:

Wat is het effect van voorkeuren van burgers ten aanzien van herverdeling op het daadwerkelijk gevoerde beleid van nationale overheden ten aanzien van herverdeling en in welke mate verloopt dit effect via de standpunten van politieke partijen ten aanzien van herverdeling?

In de rest van deze scriptie wordt eerst in het volgende hoofdstuk, het theoretisch kader, ingegaan op verschillende theorieën en empirische bevinden uit eerdere publicaties en onderzoeken ten aanzien van de relaties tussen burgers, politieke partijen en beleid besproken. Hierbij wordt er per relatie een hypothese geformuleerd die de te verwachte uitkomsten van dit onderzoek weergeven. Het hoofdstuk wordt afgesloten met een causaal model waarin een totaaloverzicht wordt gegeven van de te verwachten effecten. In het daaropvolgende hoofdstuk over data en methoden wordt in detail beschreven hoe data van de European Social Survey (ESS) waves 3, 5, 7 en 9, de Chapel Hill expert survey (CHES), de Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD) en World Development Indicators (WDI) met behulp van IBM SPSS wordt bewerkt en geanalyseerd. Vervolgens worden in het resultatenhoofdstuk de empirische bevindingen behandeld. Daarna wordt in het conclusie- en discussie hoofdstuk eerst de hoofdvraag beantwoord aan de hand van een bespreking van de hypothesen. Dit wordt tot slot gevolgd door een bespreking van de implicaties van en (mogelijke) verklaringen voor de bevindingen van het onderzoek, aangevuld door suggesties voor vervolgonderzoek.

2. Theoretisch kader

2.1 Beleidsvoorkeuren van burgers en standpunten van politieke partijen

Hoewel er veel verschillende soorten politieke partijen bestaan met elk hun eigen kenmerken, van de *elite partijen* en *massa partijen* in de vorige eeuw, tot de *electoralistische catch-all partijen*, *kartel partijen* en *zaken-firma partijen* van vandaag de dag (Krouwel, 2006), hebben ze een aantal zaken met elkaar gemeen. Om te beginnen kan een politieke partij worden gedefinieerd als “een groep mensen die is georganiseerd met als doel regeringsmacht te verwerven, door electorale of andere middelen.” (Heywood, 2013, p.222). Politieke partijen zijn daarom ook niet per definitie democratisch en komen voor in bijna alle landen en in bijna alle type politieke systemen en regimes, wat het een belangrijk en centraal organisatieprincipe van de moderne politiek maakt. In de democratische context die binnen dit onderzoek centraal staat geldt echter dat er, in aanvulling op de centrale rol die politieke partijen vervullen als het gaat om het vullen van politieke ambten en het uitoefenen van regeringsmacht zoals deze volgt uit diens definitie en aangezien hun impact op het politieke systeem en diens functioneren verder gaat dan alleen dit, nog een zestal functies van politieke partijen worden onderscheiden (Heywood, 2013, pp.227-231).

Om te beginnen zorgen politieke partijen voor *vertegenwoordiging*. Dit betekent dat partijen reageren op en de standpunten van zowel leden als kiezers en dat ze deze weten te verwoorden. De rationele keuze theorie, gebaseerd op het werk van Anthony Downs (1957), trekt hierbij de vergelijking tussen de politieke markt en de economische markt waarbij politieke partijen kunnen worden gezien als bedrijven en stemmers als consumenten. Waar de uiteindelijke macht in de economische markt altijd bij de consument ligt (immers: de klant is koning/ the customer is always right), ligt deze in de politieke markt bij de kiezer. Een vaker geformuleerd punt van kritiek op deze benadering is dat politieke partijen niet alleen willen reageren op de standpunten van kiezers, wat kan worden gezien als de vraag in de markt, maar de publieke opinie ook willen vormgeven en mobiliseren, wat kan worden gezien als het aanbod in de markt. Dit punt raakt aan het onderscheidt dat kan worden gemaakt tussen representatieve partijen, die vooral uit zijn op het binnenhalen van stemmen door in te gaan op de voorkeuren van burgers, en integrerende partijen die meer gericht zijn op het vormen en beïnvloeden van de publieke opinie. Ten tweede zorgen partijen voor *elite- vorming en rekrutering*, wat inhoudt dat ze de politieke leiders van de staat leveren: ze rekruteren en trainen (aspirant) politici en voorzien hen van een carrièrepad. Ten derde spelen ze ook bij *doel vorming* een rol. Dit wil zeggen dat ze een kanaal vormen waarmee samenlevingen collectieve doelen kunnen formuleren en ervoor kunnen zorgen dat deze ook worden uitgevoerd. In hun zoektocht naar een verkiezingsoverwinning formuleren ze via conferenties andere interne processen een verkiezingsprogramma met oog op het aantrekken van steun onder burgers. Ten vierde wordt er ook gezorgd voor *belangen- articulatie en aggregatie*. In het proces waarbij de collectieve doelen worden ontwikkeld worden ook de verschillende (deel)belangen in de samenleving verwoord en gebundeld, zoals bijvoorbeeld die van arbeiders, bedrijven of religieuze groeperingen. Ten vijfde spelen ze via interne en externe debatten, discussies en campagnes een rol bij *socialisatie en mobilisatie*. De waarden die ze uitdragen worden onderdeel van de grotere politieke cultuur en de onderwerpen waar partijen op focussen hebben invloed op de politieke agenda. Tot slot vervullen politieke partijen ook een functie bij de *organisatie van de overheid*. Zo staan ze in parlementaire systemen centraal bij het formeren van regeringen. Daarnaast verzorgen ze een mate van

stabiliteit doordat leden van de regering, het kabinet en/of het parlement niet uit allemaal individuen met eigen- en/of deelbelangen en prioriteiten bestaat maar uit fracties met samenhang en gedeelde sympathieën. Partijen vormen daarmee ook een belangrijke brug tussen het parlement (of de wetgevende macht) en de regering/ het kabinet (of de uitvoerende macht).

Als het gaat om de relatie tussen burgers en politieke partijen en het effect dat de voorkeuren van burgers hebben op de standpunten van politieke partijen, zijn vooral de functies van *vertegenwoordiging, doel vorming, belangen- articulatie en aggregatie* en, in mindere mate, *socialisatie en mobilisatie* van belang. Centraal hierbij staat de notie dat partijen, in ieder geval in zekere mate, met elkaar concurreren op een markt van vraag en aanbod ten aanzien van (politieke en/of beleidsmatige) ideeën, voorkeuren en opinies voor de stemmen van burgers. Het onderscheidt tussen representatieve partijen en integrerende partijen kan hierbij helpen om de verschillen te duiden tussen partijen in de mate waarin ze zich, respectievelijk, laten leiden door de vraag of focussen op hun eigen aanbod.

Empirische studies naar deze relatie laten zien 1) dat politieke partijen vooral reageren op kiezers als het gaat om hun keuzes ten aanzien van welke beleidsissues- en onderwerpen ze uitdragen, benadrukken en prioriteren (Klüver & Sagarzazu, 2016; Spoon & Klüver, 2014), 2) dat er een nauwe overeenkomst bestaat tussen de mening van kiezers en die van partijelites maar dat de sterkte van deze samenhang wel afhangt van het issue in kwestie (Dalton, 1985), 3) dat veranderingen in de beleidsstandpunten van politieke partijen vooral kunnen worden verklaard als reactie op veranderingen in de publieke opinie (Fagerholm, 2016), 4) dat de sterkte van de samenhang tussen de standpunten van kiezers en de standpunten van politieke partijen waarop ze stemmen sterker is voor issues en onderwerpen die door de partij worden benadrukt en dat dit effect sterker is voor niche partijen dan voor mainstream partijen (Costello, Toshkov, Bos & Krouwel, 2021) en 5) dat kiezers goed in staat zijn om de veranderingen in beleidsstandpunten van partijen te herkennen (Seeberg, Slothuis & Stubager, 2017).

Op basis van de hier beschreven literatuur, theorieën en empirische bevindingen is de volgende hypothese opgesteld over de relatie tussen de voorkeur van burgers ten aanzien van herverdeling en het standpunt van politieke partijen ten aanzien van herverdeling:

H1. Een sterkere voorkeur van burgers ten aanzien van herverdeling leidt tot meer steun voor herverdeling bij politieke partijen.

2.2 Standpunten van politieke partijen en gevoerd overheidsbeleid

Beleid of overheidsbeleid (in de literatuur ook wel aangeduid als ‘public policy’) kan in algemene zin worden gedefinieerd als “willens en wetens handelen” (Hoogerwerf & Herweijer, 2014, p.15). Een meer specifieke definitie breidt dit uit naar “alle voornemens, keuzes en acties van een of meer bestuurlijke instanties gericht op de sturing van een bepaalde maatschappelijke ontwikkeling” (Bovens, 't Hart & Van Twist, 2007, p.99).

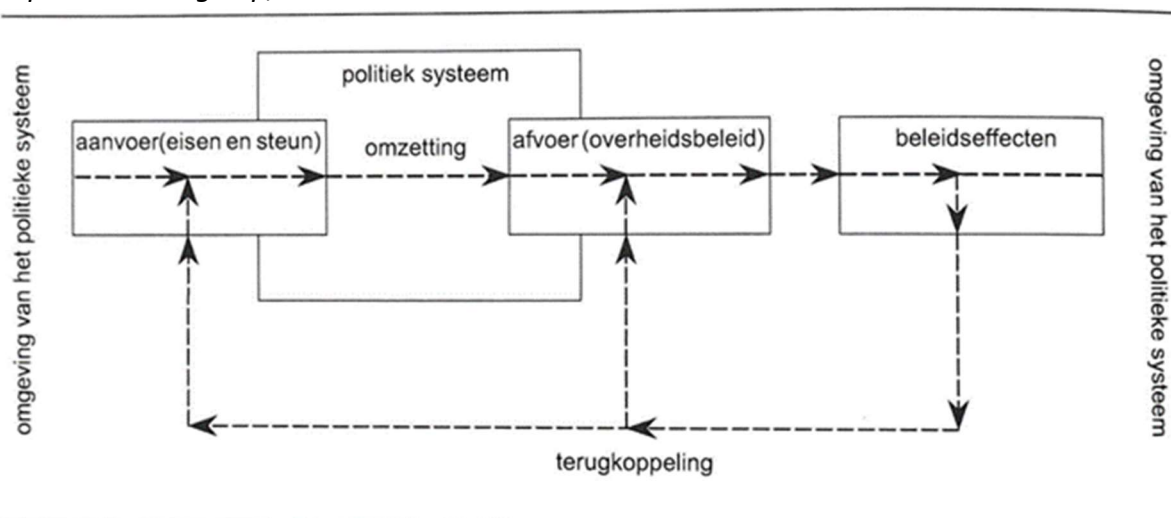
Het doordachte en weloverwogen karakter van beleid, dat ook naar voren komt in diens definitie(s), impliceert dat beleid niet vanuit het niets ontstaat. In plaats daarvan is beleid juist het resultaat van structuren en processen (Hoogerwerf & Herwijer, 2014). Er bestaan verschillende benaderingen en modellen ten aanzien van (overheids)beleid en hoe dit stand komt (of zou moeten komen) en/of wordt gewijzigd (of gewijzigd zou moeten worden). Twee klassieke en algemeen geaccepteerde benaderingen ten aanzien van de vorming, totstandkoming en/of wijziging van beleid zijn de beleidscyclus (ook wel ‘fase model’ genoemd) en politieke kringloop (ook wel ‘(politieke) systeemtheorie’ genoemd) (Hoogerwerf & Herwijer, 2014).

Hoewel er verschillende varianten bestaan, waarvan die van Harold Lasswell (1956) de eerste was (Jann, & Wegrich, 2017), beschouwd de beleidscyclus beleidsontwikkeling altijd als een proces van duidelijk te onderscheiden en elkaar opvolgende stappen (of fasen) (Teisman, 2000). Bovens, 't Hart en Van Twist (2007, pp.100-102) onderscheiden in hun versie van de beleidscyclus vier stappen. De eerste stap bestaat hierbij uit *agendavorming*, waarin politici, bestuurders en/of ambtenaren keuzes maken over aan welk van de massa aan maatschappelijke kwesties, vraagstuk en/of issue ze hun (beperkte) tijd, capaciteit en middelen willen spenderen en aan welke niet. In deze stap wordt daarmee bepaald hoe hoog een kwestie op de (politieke) agenda komt en hoe het hierbij wordt gedefinieerd en/of geframed. In de tweede stap, die van *beleidsvorming*, word informatie via analyses, besprekingen en onderhandelingen door de betrokken actoren verzameld, geanalyseerd en verspreid en proberen ze elkaar en de bevoegde (politiek/ bestuurlijke) instantie/ persoon te overtuigen van hun visie. Uiteindelijk wordt het beleid, inclusief diens voornemen(s), doel(en) en middel(en), via een politieke beslissing vastgelegd. Vervolgens volgt de stap van *beleidsuitvoering* waarin de beleidsvoornemens en politieke beslissingen worden omgezet in daadwerkelijk bestuurlijk handelen. De uitvoering van overheidsbeleid is doorgaans weggelegd bij een (afhankelijk, semi-afhankelijk of onafhankelijke) ambtelijk apparaat, ofwel op nationaal niveau bij bijvoorbeeld een ministerie, agentschap of zelfstandig bestuursorgaan (zbo) ofwel op lokaal niveau bij gemeente(n)(lijke afdelingen). Tot slot wordt in de laatste stap, die van *beleidsevaluatie*, gecontroleerd en beoordeeld of het beleid (nog wel) voldoet. Hierbij wordt bijvoorbeeld gekeken naar of het beleid (nog wel) aanvaardbaar, effectief, efficiënt en rechtmatig is. Binnen het fase model spelen politieke partijen vooral een rol bij de eerste twee fasen.

Door hun functies op het gebied van *elite- vorming en rekrutering, organisatie van de overheid*, en in mindere mate *socialisatie en mobilisatie*, zoals in het vorige subhoofdstuk besproken, bevinden politieke partijen zich namelijk in het hart van de politiek- bestuurlijke context waarin politici, bestuurders en/of ambtenaren keuzes maken over de agenda (stap 1) en waarin politieke beslissing worden vastgelegd (stap 2). Door deze centrale positie kunnen ze hier zodoende druk en invloed op uitoefenen of verkeren ze zelfs zelf in de positie de beslissingen in deze stappen te maken.

De beleidscyclus kent daarnaast overeenkomsten met de politieke kringloop van Hoogerwerf & Herweijer (2014), welke is gebaseerd op het werk van David Easton (met betrekking tot (politieke) systeemtheorie (zoals 'A systems analysis of political life' uit 1965) (zie Figuur 1.). Deze politieke kringloop begint met een aanvoer (ofwel 'input') in de vorm van eisen en/of steun vanuit de omgeving van het politieke systeem, bestaande uit de nationale en internationale samenleving en de natuur. Met eisen, ook wel beleidsvoorkeuren genoemd, wordt hierbij bedoeld op de voorkeur voor aanpassing of voortzetting van beleid. Een belangrijke rol is hierbij weggelegd voor de *gatekeepers* van het politiek systeem, zoals politieke partijen, Kamerleden, media en belangengroepen: zij kunnen eisen op de route naar overheidsbeleid aanvaarden, combineren, reduceren of afwijzen. Met steun wordt hierbij bedoeld op zaken die de acceptatie van het politieke systeem als zodanig vertegenwoordigen zoals het verlenen van vertrouwen, stemmen bij verkiezingen en het betalen van belastingen. Deze eisen en steun als aanvoer kunnen vervolgens in het politieke systeem worden omgezet in overheidsbeleid, ofwel de afvoer (of 'output'). Het overheidsbeleid en diens daadwerkelijke beleidseffecten leiden vervolgens weer tot een terugkoppeling waarbij de omgeving kennisneemt van het beleid en diens effect om op basis hiervan diens eisen en steun al dan niet aan te passen.

Figuur 1.
De politieke kringloop, naar het werk van David Easton.

Noot: Ontleend aan "Overheidsbeleid. Een inleiding in de beleidswetenschap", door Hoogerwerf, A., & Herweijer, M., 2014, p.22, Kluwer.

Door hun functie als *gatekeepers* in het politieke systeem vervullen politieke partijen dus ook in deze benadering een centrale en mediërende rol waarbij ze eisen vanuit de samenleving (en burgers als onderdeel van de samenleving) omzetten in (overheids)beleid.

Hoewel de hoeveelheid empirische onderzoeken naar de (directe) relatie tussen politieke partijen en beleid gering lijkt te zijn, laten eerdere studie zien 1) dat politieke organisaties (politieke partijen, belangengroepen en sociale bewegingen) beleid alleen lijken te (kunnen) beïnvloeden als zij electorale zorgen van gekozen functionarissen beantwoorden (Burstein & Linton 2002) en 2) dat meer pro-milieu beleidsstandpunten van politieke partijen in de regering leidt tot meer milieumaatregel (Knill, Debus & Heichel, 2010).

Op basis van de hier beschreven literatuur, theorieën en empirische bevindingen is de volgende hypothese opgesteld over de relatie tussen het standpunt van politieke partijen ten aanzien van herverdeling en het gevoerde beleid ten aanzien van herverdeling:

H2. Meer steun voor herverdeling bij politieke partijen leidt tot een sterker herverdelingsbeleid van nationale overheden.

2.3 Beleidsvoorkeuren van burgers en gevoerd overheidsbeleid

Naast de invloed die politieke partijen, als geïstitutionaliseerd onderdeel van het politieke systeem, kunnen uitoefenen op (de vorming, totstandkoming en/of wijziging van) beleid (hoofdstuk 2.2) en de invloed die burgers, via onder andere verkiezingen, kunnen uitoefenen op politieke partijen (hoofdstuk 2.1), kunnen burgers ook op andere, directe en indirecte manieren, invloed uitoefenen op beleid.

Om te beginnen kunnen burgers ook op meer directe manieren invloed uitoefenen op beleid door directe betrokkenheid bij (verschillende stappen in) de beleidscyclus. Burgers kunnen bijvoorbeeld op allerlei manier via eigen initiatieven, buiten verkiezingen om, informatie over hun (gewijzigde) wensen en voorkeuren overbrengen en/of oproepen tot (een wijziging) van het handelen van de overheid op basis van deze (gewijzigde) wensen en voorkeuren. Enkele voorbeelden die hier onder vallen zijn verzoekschriften, burgerinitiatieven, petitie's en brandbrieven. En ook protesten en demonstraties, zoals uitvoerig in de inleiding beschreven, zijn manieren waarop burgers (directe) druk kunnen uitoefenen op de regering/ het kabinet om beleid in overeenstemming te brengen met hun (gewijzigde) wensen en voorkeuren.

Ook de opkomst governance als onderdeel van MLG, zoals in de inleiding benoemd, speelt hierbij een rol. Het impliceert namelijk een horizontale verschuiving van macht wat betekent dat de overheid zich in toenemende mate opstelt als een (faciliterende) netwerkpartij in plaats van als een bestuurscentrum (Bovens, 't Hart & van Twist, 2007). Het gevolg hiervan is dat allerlei actoren, waaronder belangengroepen, ondernemers en individuele burgers op een meer directe manier worden betrokken bij beleids- en besluitvorming wat zorgt voor een directe vorm van responsiviteit van het beleid.

Daarnaast maken regeringen ook zelf actief en systematisch gebruik van peilingen over de publieke opinie bij het maken van beleid en beleidskeuzes (Klüver & Pickup, 2018; Jacobs & Shapiro 1995; Pickup & Hobolt 2015)

Voor wat betreft het empirisch onderzoek naar deze directe vorm van responsiviteit geldt dat, hoewel het empirische onderzoek naar responsiviteit in de Verenigde Staten met publicaties zoals die van Miler & Strokes uit 1963, die van Achen uit 1978 en die van Page & Shapiro uit 1983 (Beyer & Hänni, 2018) een lange en omvangrijke traditie kent, het eerste onderzoek in de Europese context pas in het begin van deze eeuw van de grond komt.

Een van deze eerste publicaties is afkomstig van Hobolt & Klemmensen (2005), zo stellen ze ook zelf. Hierin keken ze naar de relatie tussen de publieke opinie en beleidsvoornemens van de regering ten aanzien van wat als belangrijkste probleem wordt gezien (ook wel most-important-problem (MIP) benadering genoemd) in het Verenigd Koninkrijk en Denemarken in de periode van 1970 tot en met 2002. Bij deze 'belangrijkste probleem benadering' wordt er niet gekeken naar verschuivingen in de opinies binnen een beleidsissue maar worden verschillende beleidsissues onderling gerangschikt en tegen elkaar afgezet. De resultaten laten zien dat de publieke opinie de beleidsintenties van de regering stuurt via de dreiging van electorale sancties bij onvoldoende responsiviteit. Tevens blijkt dit effect sterker te zijn in systemen van proportionele vertegenwoordiging dan in meerderheidssystemen.

Later onderzoek richt zich nadrukkelijker op de (verklaringen voor) verschillen in responsiviteit tussen landen en binnen landen door de tijd heen. Zo kijken Wlezien & Soroka (2012) via een steekproef van 17 OECD landen naar de relatie tussen publieke voorkeuren ten aanzien van overheidsuitgaven en de daadwerkelijke overheidsuitgaven en het effect dat

federalisme, het evenwicht tussen uitvoerende en wetgevende macht en de evenredigheid van het kiesstelsels als institutionele kenmerken hier op hebben. Hun resultaten laten zowel een sterk effect van voorkeuren op beleid als een modererend effect van politieke instituties zien.

Ook Rasmussen, Reher & Toshkov (2019) kijken via een grote steekproef van 31 verschillende Europese landen en 20 concrete beleidsonderwerpen naar responsiviteit en de rol van politieke instituties. Hoewel ze een sterk positief verband vinden tussen publieke opinie en overheidsbeleid vinden zij geen modderend effect van politieke instituties.

Tot slot, zoals in hoofdstuk 2.2 reeds benoemd, vervullen ook andere actoren een (mediërende en/of moderende) rol in de politieke kringloop. Zo fungeren bijvoorbeeld ook Kamerleden, media en belangengroepen als gatekeepers van het politiek systeem. Ook naar de rol van deze actoren bestaat empirisch onderzoek.

Zo keek empirisch onderzoek van Klüver & Pickup (2018) naar het effect dat belangengroepen hebben op de relatie tussen publieke opinie en beleid op het gebied van overheidsuitgaven ten aanzien van 13 beleidsterreinen in Duitsland tussen 1986 en 2012 via de eerder beschreven 'belangrijkste probleem benadering' (MIP). De bevindingen laten zien dat publieke belangengroepen (cause interest groups) overheidsresponsiviteit versterken terwijl private belangengroepen (sectional interest groups) deze juist verzwakken. Opvallend is hierbij dat ze belangengroepen hierbij als een moderator in plaats van als een mediator beschouwen.

Voor wat betreft de functie van de media is een belangrijke rol weggelegd voor het idee dat de 'zichtbaarheid' (ofwel 'salience') van een onderwerp of issue een belangrijke rol speelt in de mate van responsiviteit. Hoewel deze vooral naar de context van de Verenigde Staten kijkt, laat een review artikel van Burstein (2003), waarin (de resultaten van) verschillende studies worden gebundeld, zien dat van de onderzochte studies waarin de zichtbaarheid van het beleidsissue niet wordt meegenomen 66% een statistisch significant effect van publieke opinie op beleid vindt terwijl dit voor de studies waarin dit wel wordt meegenomen op 100% uitkomt. Een verhoogde zichtbaarheid zorgt dus voor sterkere responsiviteit.

De media kunnen vervolgens door (in verschillende mate) wel of juist geen aandacht aan verschillende onderwerpen en issues te weiden, in grote mate bepaald welke onderwerpen in welke mate zichtbaar zijn en welke niet. Daarnaast helpen ze ook bij het verschaffen van inhoudelijke informatie over deze onderwerpen en issues wat vervolgens ook de (beleids)voorkeuren van burgers weer kan beïnvloeden. Omgekeerd kan de media natuurlijk ook een rol spelen bij het verschaffen van informatie aan politici en ambtenaren over de (beleids)voorkeuren van burgers. De media vormen daarmee een belangrijke arena voor politieke strijd (Grossman, 2022).

Op basis van de hier beschreven literatuur, theorieën en empirische bevindingen is de volgende hypothese opgesteld over de relatie tussen het standpunt van politieke partijen ten aanzien van herverdeling en het gevoerde beleid ten aanzien van herverdeling:

H3. Een sterkere voorkeur van burgers ten aanzien van herverdeling leidt tot een sterker herverdelingsbeleid van nationale overheden.

Daarnaast wordt, gezien de veronderstelde gedeeltelijk mediërende rol die het standpunt van politieke partijen speelt bij het effect van de beleidsvoorkeuren van burgers ten aanzien van herverdeling op het gevoerde beleid ten aanzien van herverdeling, tot slot een laatste hypothese geformuleerd die dit mediatie effect verwerkt:

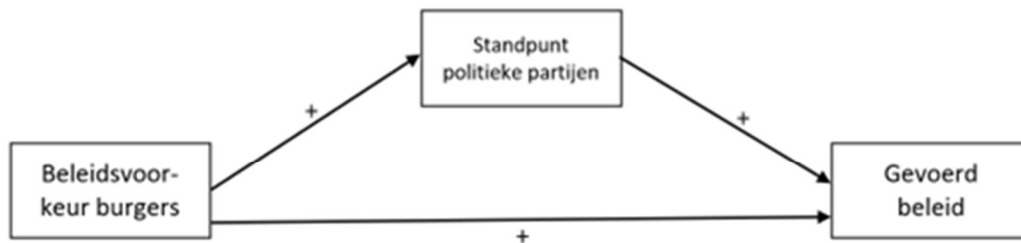
H4. Het effect van een sterkere voorkeur van burgers ten aanzien van herverdeling op herverdelingsbeleid van nationale overheden wordt minder sterkt als wordt gecontroleerd voor steun voor herverdeling bij politieke partijen.

2.4 Causaal model

Op basis van dit theoretisch kader en de hierin geformuleerde hypothesen wordt het volgende causale model opgesteld:

Figuur 2.

Causaal model Beleidsvoorkeur burgers, Standpunt politieke partijen en Gevoerd beleid.

3. Data en methoden

In dit kwantitatieve, retrospectieve, X-Y georiënteerde en internationaal vergelijkende onderzoek worden vier verschillende datasets gebundeld tot één unieke time-series–cross-section dataset (ook wel paneldata of longitudinale data genoemd) waarbij een selectie aan landen een steekproef van cases vormt en waarbij elk land op elk van de vier variabele vier meetmomenten kent. In dit hoofdstuk wordt verder toegelicht welke databases zijn gebruikt, hoe de variabelen zijn geoperationaliseerd (i.e. welke variabele uit welke database zijn gebruikt) en hoe de data uiteindelijk is bewerkt en geanalyseerd. Hierbij geldt dat voor meer specifieke en gedetailleerde informatie over deze zaken, de tabellen op pagina 33 t/m 40 en de syntax bestanden op pagina 41 t/m 100 kunnen worden geraadpleegd.

3.1 Data, operationalisering en transformatie

3.1.1 Onafhankelijke variabelen: ESS

Om te beginnen is de onafhankelijke variabele ‘Beleidsvoorkeur van burgers’ afkomstig van de waves 3 (2006), 5 (2010), 7 (2014) en 9 (2018) van de European Social Survey (ESS). De ESS is een academisch aangestuurd internationaal onderzoek dat sinds de oprichting in 2001 om de twee jaar door heel Europa wordt gehouden. Het meet, via face-to-face interviews met een elke keer nieuw geselecteerde cross-sectionele steekproef, de attitudes, overtuigingen en gedragspatronen van individuen uit diverse bevolkingsgroepen in meer dan dertig landen (European Social Survey, z.d.). Het voordeel van de ESS ten opzichte van vergelijkbare onderzoeksprojecten die ook vragen naar de voorkeuren van burgers ten aanzien van herverdeling, zoals bijvoorbeeld de European Values Study (EVS), is dat de ESS een hoge frequentie meetmomenten heeft die veel overlap kent met de meetmomenten van de CHES.

Voor elk van de vier ESS datasets geldt dat ‘Beleidsvoorkeur van burgers’ uiteindelijk is gemeten middels één item: *B30* (verwijzing in de Source Main Questionnaires) / *gincdif* (verwijzing in de datasets). De stelling van dit item was: “*The government should take measures to reduce differences in income levels*” waarbij de oorspronkelijke waardes oplopen van 1 ‘*Agree strongly*’ tot 5 ‘*Disagree strongly*’. Een hogere waarde verwijst hierbij dus naar een minder sterke voorkeur voor herverdeling. Om ervoor te zorgen dat een hoge waarde overeenkomt met meer steun voor herverdeling is het item getransformeerd. Via een hercodering is de variabele omgepoold waarbij de oude waarde 1 gelijk is komen te staan aan 5, 2 aan 4, 3 is gelijk gebleven, 4 is gelijk komen te staan aan 2 en 5 aan 1. Omdat in dit onderzoek landen, en niet individuen de eenheid van analyse vormen is vervolgens in de laatste stap een nieuwe variabele aangemaakt die de gemiddelde waarde van de omgepoolde *gincdif* voor alle respondenten per land weergeeft.

3.1.2 Mediërende variabele: CHES

De mediërende variabele ‘Standpunt van politieke partijen die deelnemen aan de regering’ is afkomstig van het Trend File van de Chapel Hill Expert Survey (CHES) die verschillende jaren tussen 1999 en 2019 beslaat (Jolly et al., 2022). De CHES geeft, via interviews met experts, de positie van politieke partijen in verschillende Europese landen weer op het gebied van Europese integratie, ideologie en beleidskwesties (Chapel Hill Expert Survey, z.d). Er zijn daarnaast ook gegevens opgenomen over het aandeel stemmen, aantal parlementszetels en regeringsdeelname per partij per jaar (BRON).

Uit deze CHES dataset worden uiteindelijk twee items gebruikt, *REDISTRIBUTION* en *GOVT*, voor de jaren 2006, 2010, 2014 en 2019. Dit eerste item vertegenwoordigt de “*position on redistribution of wealth from the rich to the poor*”. De oorspronkelijke waarden lopen hierbij op van 0 ‘*Strongly favors redistribution*’ naar 10 ‘*Strongly opposes redistribution*’. Ook hier verwijst een hogere waarde dus oorspronkelijk naar een minder sterke voorkeur voor herverdeling. En ook hier is deze variabele via een hercodering omgepoold om ervoor te zorgen dat een hoge waarde overeenkomt met meer steun voor herverdeling waarbij de oude waarde van 0 is veranderd in 10, 1 in 9, 2 in 8 tot en met 10 in 0. Het tweede item vertegenwoordigt “*government participation in YEAR*” waarbij de waarde 0 staat voor ‘*Party not in government*’, de waarde 0,5 staat voor ‘*Party in government for part of the year*’ en de waarde 1 staat voor ‘*Party in government full year*’. Vervolgens zijn beide items gecombineerd om tot één variabele te komen die de gemiddelde positie van de verschillende partijen in de regering per land per jaar weergeeft. Hiervoor is eerst *GOVT* gebruikt als filter waarmee alleen de partijen zijn geselecteerd die voor een gedeelte van het jaar in de regering zaten (met waarde 0,5) en de partijen die het volledige jaar in de regering zaten (met waarde 1). Vervolgens is, terwijl dit filter aan stond, een nieuwe variabele aangemaakt die de gemiddelde waarde van de omgepoolde *REDISTRIBUTION* voor de partijen per land per jaar weergeeft.

3.1.3 Afhankelijke variabele: OECD

De afhankelijke variabele ‘Gevoerd beleid’ is afkomstig van de Tax Database van de Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD). Deze Tax Database bevat vergelijkende informatie en statistieken over allerlei belastingtarieven zoals vennootschapsbelasting, persoonlijke inkomstenbelastingen en sociale zekerheidsbijdragen in de OECD-lidstaten (OECD, z.d.).

De afhankelijke variabele ‘Gevoerd beleid’ is gemeten middels twee items voor de jaren 2006, 2010, 2014 en 2019, afkomstig van Table I.5 van de database. Deze tabel geeft de gemiddelde procentuele tarieven weer van persoonlijke inkomstenbelastingen en sociale zekerheidsbijdragen per land voor vier inkomensgroepen. Meer specifiek is er binnen deze tabel gebruik gemaakt van de meting van de totale belastingwig voor de laagste inkomensgroep (de groep die 67% van het gemiddelde inkomen verdient) aan de ene kant en de hoogste inkomensgroep (de groep die 167% van het gemiddelde inkomen verdient) aan de andere kant. Vervolgens is bij de bewerking van deze items, om tot één variabele te komen die een indicatie geeft van de mate van progressiviteit van een belastingstelsel als belichaming van gevoerd beleid ten aanzien van herverdeling, het percentage van de lage inkomensgroep afgetrokken van het percentage van de hoge inkomensgroep. Het resultaat geeft het verschil in belastingdruk weer tussen deze inkomensgroepen, waarbij het idee is dat een groter verschil een meer progressief belastingstelsel impliceert dat, daardoor, sterker in het voordeel van herverdeling werkt.

3.1.4 Controle variabele: WDI

Tot slot is de controle variabele ‘Bruto binnenlands product per hoofd van de bevolking’ afkomstig van de World Development Indicators (WDI) van de World Bank (2019). De WDI dataset is een samenvoeging van verschillende internationaal vergelijkbare statistieken over mondiale (economische) ontwikkelingen. Het bevat 1400 indicatoren voor 217 economieën, gemeten over 50 jaar (The World Bank, z.d.).

Uit deze dataset is één item gebruikt: “*GDP per capita, PPP (constant 2017 international \$)*”. En ook hierbij is gekeken naar dezelfde vier jaren: 2006, 2010, 2014 en 2019.

GDP (gross domestic product) per capita, ofwel bruto binnenlands product (BBP) per hoofd van de bevolking, is een maatstaf die de totale omvang van de economie van een land weergeeft, gecorrigeerd voor de omvang van de bevolking van dat land. Hoewel er ook kritiek op diens alomtegenwoordige toepassing bestaat, is het nog altijd een van de meest gebruikte 'welvaartsindicatoren' (Goldin, 2018). PPP staat voor purchasing power parity en is een manier om monetaire zaken (zoals het BBP) tussen landen te vergelijken doordat het corrigeert voor prijsverschillen tussen landen (Ibid.). Dit item is verder niet bewerkt.

Deze controle variabele wordt toegevoegd aan de analyses om de economische omstandigheden constant te kunnen houden en daarmee uit te kunnen sluiten dat deze een 'confounding effect' heeft op de te onderzoeken relaties. Het is immers goed mogelijk dat de economische omstandigheden van invloed kunnen zijn op zowel de voorkeuren van burgers ten aanzien van herverdeling, de standpunten van politieke partijen ten aanzien van herverdeling, als op het gevoerde beleid van nationale overheden ten aanzien van herverdeling.

3.2 Methoden: Granger causaliteit in SPSS

De statistische analyses zijn uitgevoerd middels een Granger causaliteitsanalyse in IBM SPSS Statistics (versie 29). Granger causaliteit is een statistisch concept waarmee de relatie tussen twee (of meerdere) tijdreeksvariabelen, i.e. een variabelen die op meerdere momenten/tijden is gemeten, kan worden begrepen. Het idee achter Granger causaliteit is dat een onafhankelijke variabele een afhankelijke variabele 'Granger-veroorzaakt', of 'voorspeld', wanneer voorspellingen van de waarde van de afhankelijke variabele gebaseerd op zijn eigen waarden uit het verleden en op de waarden uit het verleden van de onafhankelijke variabele beter zijn dan voorspellingen van de afhankelijke variabele die alleen gebaseerd zijn op de afhankelijke variabele zijn eigen waarden uit het verleden (Baum, Hurn & Otero, 2022; Shojaie & Fox, 2022).

In de context van deze scriptie betekent dit dat de afhankelijk variabele in een model, te weten of *Standpunten politieke partijen regering* of *Gevoerd beleid*, hierbij dus niet alleen wordt voorspeld op basis van een vertraagde versie van de onafhankelijke variabelen maar ook op basis van een vertraagde versie van zichzelf. Concreet betekent dit 1) dat de waarden van de afhankelijke variabele in 2019 worden voorspeld op basis van de waarden van de afhankelijke variabele uit 2014 en de onafhankelijke variabele uit 2014, 2) dat de waarden van de afhankelijke variabele in 2014 worden voorspeld op basis van de waarden van de afhankelijke variabele uit 2010 en de onafhankelijke variabele uit 2010 en 3) dat de waarden van de afhankelijke variabele in 2010 worden voorspeld op basis van de waarden van de afhankelijke variabele uit 2006 en de onafhankelijke variabele uit 2006. Deze modellen worden geconstrueerd door middel van 'reguliere' multivariate REGRESSION in SPSS.

4. Resultaten

4.1 Beschrijvende statistieken en correlaties

Dit subhoofdstuk behandelt een eerste verkenning van de data aan de hand van beschrijvende statistieken en correlaties. De beschrijvende statistieken zijn opgenomen in de tabellen 1 tot en met 7 op pagina 33 tot en met 36. Om te beginnen wordt hierbij in de tabellen 1 tot en met 3 voor elk van de drie kernvariabelen, te weten 1) Beleidsvoorkeur burgers, 2) Standpunt politieke partijen regering en 3) Gevoerd beleid, een overzicht gegeven van de waardes per land per jaar. Hierdoor kunnen niet alleen eventuele trendmatigheden makkelijk worden opgespoord maar kan ook worden afgelezen welke landen bij welke variabelen en in welke jaren missende waardes hebben. Op basis van deze tabellen lijkt er, in een eerste oogopslag, geen sprake te zijn van trendmatigheden. De meeste landen lijken voor deze drie variabelen licht schommelende waardes door de jaren heen te kennen. Dit beeld komt ook terug in de totale gemiddelde waardes per variabele per jaar die onder aan elk van de tabellen zijn opgenomen. Vervolgens zijn in de tabellen 4 tot en met 7 de beschrijvende statistieken per variabele per jaar weergegeven. In deze tabellen is ook de controle variabele Bbp per hoofd meegenomen. De tabellen laten naast een gemiddelde waardes ook de listwise N, de standaarddeviaties en de minimale en maximale waardes per variabele per jaar zien. Hierbij valt op dat alle vier deze parameters voor elk van de vier variabelen vrij stabiel blijven door de jaren heen.

De correlaties, welke zijn opgenomen in tabel 8 tot en met 11 op pagina 37 tot en met 38, geven een eerste beeld van de samenhang tussen de verschillende variabelen. Hierbij is er voor elk van de jaren (oftewel voor elk van de crosssecties) één tabel gemaakt waarin de correlaties tussen de vier variabelen voor dat jaar worden weergegeven. Uit deze tabellen blijkt dat de correlatie tussen Beleidsvoorkeur burgers en Standpunt politieke partijen regering uiteenloopt van -0,39 in 2014 tot 0,41 in 2010. Opvallend is hierbij dat deze correlatie in geen van de jaren significant is. Dit betekent dat er binnen de crosssecties geen samenhang lijkt te bestaan tussen de beleidsvoorkeur van burgers ten aanzien van herverdeling en het standpunt van politieke partijen in de regering ten aanzien van herverdeling. Vervolgens loopt de correlatie tussen Standpunt politieke partijen regering en Gevoerd beleid uiteen van -0,38 in 2019 tot en met 0,25 in 2010. Ook hier blijkt deze correlatie in geen van de jaren significant te zijn, wat er op wijst dat er binnen de crosssecties geen samenhang lijkt te bestaan tussen de standpunten van politieke partijen in de regering ten aanzien van herverdeling en het gevoerd beleid ten aanzien van herverdeling. Ten derde varieert de correlatie tussen Beleidsvoorkeur burgers en Gevoerd beleid van -0,37 in 2014 tot 0,00 in 2010, maar ook hierbij geldt dat geen van deze correlaties significant blijkt te zijn. Dit betekent dat er binnen de crosssecties geen samenhang lijkt te zijn tussen de beleidsvoorkeur van burgers ten aanzien van herverdeling en het gevoerd beleid ten aanzien van herverdeling. Tot slot geldt voor de correlaties ten aanzien van de controle variabele Bbp per hoofd dat deze in elk van de vier jaren een significant negatieve correlatie kent met Beleidsvoorkeur burgers en een significant positieve met Gevoerd beleid. De correlatie tussen Bbp per hoofd en Standpunt politieke partijen regering is in geen van de jaren significant. Dit betekent dat er binnen de crosssecties een negatief verband lijkt te bestaan tussen de omvang van de economie en de beleidsvoorkeur van burgers ten aanzien van herverdeling, dat er een positief verband lijkt te bestaan tussen de omvang van de economie en het gevoerd beleid ten aanzien van herverdeling. Er lijkt binnen de crosssecties juist geen verband te bestaan tussen de omvang

van de economie en de standpunten van politieke partijen in de regering ten aanzien van herverdeling.

4.2 Regressieanalyses

Dit subhoofdstuk behandelt de resultaten van de verschillende regressieanalyses. De resultaten van deze analyses zijn opgenomen in de tabellen 12, 13 en 14 op pagina 39 en 40. Tabel 12 geeft hierbij vier modellen weer waarbij Standpunt politieke partijen regering als afhankelijke variabelen is opgenomen terwijl in de tabellen 13 en 14 elk vier modellen zijn opgenomen waarbij Gevoerd beleid als afhankelijke variabelen fungeert.

Uit de resultaten blijkt om te beginnen dat de vertraagde versie van Standpunt politieke partijen regering in geen van de modellen een significant effect heeft op Standpunt politieke partijen regering (model 1.1 tot en met model 1.4 in tabel 12). Dit betekent dat het standpunt van politieke partijen in de regering ten aanzien van herverdeling uit het verleden geen voorspeller is voor het latere standpunt van politieke partijen in de regering ten aanzien van herverdeling. Daarnaast blijkt ook de vertraagde versie van Beleidsvoorkeur burgers in geen van de modellen een significant effect te hebben op Standpunt politieke partijen regering (model 1.3 en model 1.4 in tabel 12). Dit betekent dat de beleidsvoorkeur van burgers ten aanzien van herverdeling uit het verleden geen voorspeller is voor het standpunt van politieke partijen in de regering ten aanzien van herverdeling op een later moment.

Verder geldt voor de modellen waarin Gevoerd beleid als afhankelijke variabele is opgenomen allereerst dat de vertraagde versie van Gevoerd beleid een significant positief effect heeft op Gevoerd beleid (model 2.1 in tabel 13), ook als wordt gecontroleerd voor de vertraagde versie van Standpunt politieke partijen regering (model 2.3 in tabel 13), de vertraagde versie van Beleidsvoorkeuren burgers (model 2.5 in tabel 14) of een combinatie van beide (model 2.7 in tabel 14). Dit significante effect valt wel weg als wordt gecontroleerd voor de vertraagde versie van Bbp per hoofd en de landen (model 2.2 en model 2.4 in tabel 13 en model 2.6 en model 2.8 in tabel 14). Dit betekent dat het gevoerde beleid ten aanzien van herverdeling uit het verleden uiteindelijk geen voorspeller is voor het latere gevoerde beleid ten aanzien van herverdeling. Ten tweede geldt voor deze modellen dat de vertraagde versie van Standpunt politieke partijen regering in geen geval een significant effect heeft op Gevoerd beleid (model 2.3, model 2.4 in tabel 13 en model 2.7 en 2.8 in tabel 14). Dit betekent dat het standpunt van politieke partijen in de regering ten aanzien van herverdeling uit het verleden geen voorspeller is voor het gevoerde beleid ten aanzien van herverdeling op een later moment. Tot slot blijkt ook de vertraagde versie van Beleidsvoorkeur burgers in geen van de modellen een significant effect te hebben op Gevoerd beleid (model 2.5 tot en met model 2.8 in tabel 14). Dit betekent dat de beleidsvoorkeur van burgers ten aanzien van herverdeling uit het verleden geen voorspeller is voor het gevoerde beleid ten aanzien van herverdeling op een later moment.

5. Conclusie en discussie

5.1 Conclusie

In dit onderzoek is naar een antwoord gezocht op de hoofdvraag: *Wat is het effect van voorkeuren van burgers ten aanzien van herverdeling op het daadwerkelijk gevoerde beleid van nationale overheden ten aanzien van herverdeling en in welke mate verloopt dit effect via de standpunten van politieke partijen ten aanzien van herverdeling?*

Als onderdeel van deze zoektocht, en op basis van literatuur, theorie en empirie, zijn een viertal hypothesen geformuleerd die elk een eigen aspect van deze onderzoeksvraag weergeven.

De eerste van deze vier hypothesen luidt: *H1. Een sterkere voorkeur van burgers ten aanzien van herverdeling leidt tot meer steun voor herverdeling bij politieke partijen.* In de analyses is geen steun gevonden voor deze hypothese. Dit betekent dat de beleidsvoorkeur van burgers ten aanzien van herverdeling de standpunten van politieke partijen in de regering ten aanzien van herverdeling niet Granger-veroorzaken.

De tweede hypothese luidt: *H2. Meer steun voor herverdeling bij politieke partijen leidt tot een sterker herverdelingsbeleid van nationale overheden.* In de analyses is ook voor deze hypothese geen steun gevonden. Dit betekent dat de standpunten van politieke partijen in de regering ten aanzien van herverdeling het gevoerde beleid ten aanzien van herverdeling niet Granger-veroorzaken.

De derde hypothese was: *H3. Een sterkere voorkeur van burgers ten aanzien van herverdeling leidt tot een sterker herverdelingsbeleid van nationale overheden.* Ook voor deze hypothese is in de analyses geen steun gevonden. De beleidsvoorkeur van burger ten aanzien van herverdeling Granger-veroorzaken het gevoerde beleid ten aanzien van herverdeling dus niet.

De vierde en laatste hypothese was: *H4. Het effect van een sterkere voorkeur van burgers ten aanzien van herverdeling op herverdelingsbeleid van nationale overheden wordt minder sterkt als wordt gecontroleerd voor steun voor herverdeling bij politieke partijen.* Tot slot is ook voor deze hypothese geen steun gevonden. Dit betekent dat de Granger-causaliteit van de beleidsvoorkeur van burgers ten aanzien van herverdeling niet wordt beïnvloed als wordt gecontroleerd voor de Granger-causaliteit van de standpunten van politieke partijen in de regering ten aanzien van herverdeling op het gevoerde beleid ten aanzien van herverdeling.

Wanneer deze bevindingen worden gekoppeld aan de hoofdvraag van het onderzoek blijkt al met al dat de voorkeur van burgers ten aanzien van herverdeling geen effect heeft op het daadwerkelijk gevoerde beleid van nationale overheden ten aanzien van herverdeling en dat dit effect niet verloopt via de standpunten van politieke partijen ten aanzien van herverdeling.

5.2 Discussie

Hoewel de resultaten het centrale en nieuw voorgestelde idee binnen dit onderzoek, namelijk dat politieke partijen een mediërende rol spelen ten aanzien van het effect van beleidsvoorkeuren van burgers op het gevoerde overheidsbeleid, niet ondersteunen, moet dit in de context worden beschouwd van het feit dat er ook geen steun is gevonden voor het doorgaans robuuste directe effect van beleidsvoorkeuren van burgers op het gevoerde beleid. Zeker als het gaat om herverdeling (en/of andere gerelateerde onderwerpen zoals belastingen en sociaal beleid) als specifiek beleidsissue geldt dat eerder onderzoek heeft laten zien dat de mate van responsiviteit hier doorgaans juist sterk aanwezig is. Zo blijkt uit onderzoek van Brooks & Manza (2006), waarin een steekproef van 15 OECD landen worden onderzocht, dat de voorkeuren ten aanzien van sociaal beleid een significant effect hebben op uitgaven van de verzorgingsstaat. Ook uit het eerder besproken onderzoek van Rasmussen, Reher & Toshkov (2019) bleek dat van de 20 onderzochte specifieke beleidsissues, 'progressive income tax' de op één na hoogste statische responsiviteit kende.

Dit doet vermoeden dat het waarschijnlijk niet per se zo is dat deze relaties er niet zijn, maar dat ze in deze scriptie niet worden gevonden door (keuzes ten aanzien van) de opzet van het onderzoek. Verklaringen en duidingen worden daarom dan ook eerst in deze hoek gezocht.

Een eerste verklaring zou gezocht kunnen worden in gekozen meetmomenten. Het interval van deze meetmomenten lag nu, met vier jaar, misschien iets ver uit elkaar. Een ex post zoektocht naar bevestiging of ontkrachting van deze verklaring leidde tot een publicatie van Hobolt & Klemmensen (2008) waarin ze stellen dat bij onderzoek naar responsiviteit doorgaans wordt aanbevolen om een vertraging van 1 jaar te gebruiken. Tegelijkertijd kan hier in dit geval tegenin worden gebracht dat er ook binnen elk van de crosssecties geen correlaties zijn gevonden tussen de drie hoofd variabelen waardoor er ook geen sprake blijkt de zijn van statische responsiviteit.

Een tweede verklaring zou afkomstig kunnen zijn de mogelijkheid dat er sprake is van ongelijke responsiviteit tussen groepen binnen landen waardoor de relaties op het geaggregeerde niveau nu niet wordt gevonden. Ook hierbij levert een ex post zoektocht naar bevestiging of ontkrachting interessante resultaten op. Zo laten Peters & Ensink (2015) zien dat (de mate van) responsiviteit in Europese democratieën inderdaad verschilt tussen groepen: lagere inkomensgroepen worden minder goed vertegenwoordigd dan hogere inkomensgroepen. Ook Schakel (2019) bevindt dat responsiviteit sterker is voor hogere inkomens dan voor lagere of middel inkomens. Hij voegt hieraan toe dat dit verklaard zou kunnen worden door een verschil in politieke participatie tussen deze groepen en lobbyen door bedrijven. Hier tegenover staat Elkjaer (2020) die stelt dat ongelijke responsiviteit niet het gevolg is van een systematische en inherente vooringenomenheid van de kapitalistische democratie maar een weerspiegeling is van asymmetrieën in informatie over fiscaal beleid. Zijn resultaten laten zien dat in het geval van 'standaard macro-economisch beleid', regeringen per toeval sterker reageren op de voorkeuren van de rijken doordat deze voorkeuren beter zijn afgestemd op de daadwerkelijke economie.

Een derde laatste verklaring zou gezocht kunnen worden in het onderscheidt dat gemaakt kan worden tussen burgers en kiezers. Uit een ex post zoektocht naar bevestiging of ontkrachting voor deze verklaringen bleek bijvoorbeeld dat Dassonneville, Feitosa, Hooghe & Oser (2021), in een steekproef van 36 OECD landen sinds 1980, bevinden dat beleid (op het gebied van sociale uitgaven) wel responsief is ten aanzien van kiezers maar niet ten aanzien

van de bevolking in algemene zin. Het feit dat dit onderscheidt in deze scriptie niet wordt gemaakt en er juist wordt gekeken naar de gehele bevolking, zou daarmee een (van de) mogelijke verklaring kunnen zijn voor het feit dat er geen effecten worden gevonden.

Tot slot geldt voor wat betreft suggesties voor vervolgonderzoek dat deze allereerst voortvloeien uit de hiervoor besproken (mogelijke) tekortkomingen.

Zo kan er om te beginnen worden gekeken naar andere datasets waarin er meer meetmomenten bestaan die dicht op elkaar zitten.

Daarnaast zouden er andere controle variabelen kunnen worden opgenomen die kunnen corrigeren voor (mogelijk) ongelijke responsiviteit tussen groepen binnen landen.

Verder zou er gekeken kunnen worden of er verschil zit tussen de standpunten ten aanzien van herverdeling van burgers en die van kiezers en de mate van responsiviteit ten aanzien van beide.

Tevens is er in deze scriptie voor gekozen om niet naar het geaggregeerde niveau van de standpunten van alle politieke partijen te kijken maar alleen naar die van de politieke partijen die onderdeel uitmaken van de regering. Het zou wellicht ook interessant kunnen zijn om naar verschillen tussen beide te kijken.

Tot slot geldt hoe dan ook dat, aangezien deze scriptie een unieke en nieuwe opzet hanteert, namelijk eentje waarbij politieke partijen een mediërende rol spelen ten aanzien van het effect van beleidsvoorkeuren van burgers op het gevoerde overheidsbeleid, een herhaling van deze opzet in verschillende variaties en met verschillende operationalisering nodig is om zicht te krijgen op de robuustheid van de bevindingen. In het kader hiervan zou deze zelfde opzet ook kunnen worden toegepast op andere beleidsissues.

Literatuurlijst

- Achen, C. H. (1978). Measuring representation. *American Journal of Political Science*, 475-510.
- Aron, H., & Superti, C. (2022). Protest at the ballot box: From blank vote to populism. *Party Politics*, 28(4), 638-650.
- Baum, C. F., Hurn, S., & Otero, J. (2022). Testing for time-varying Granger causality. *The Stata Journal*, 22(2), 355-378.
- Beyer, D., & Hänni, M. (2018). Two sides of the same coin? Congruence and responsiveness as representative democracy's currencies. *Policy Studies Journal*, 46, S13-S47.
- Bovens, M. A. P., t' Hart, P. & Van Twist, M.J.W. (2007). *Openbaar bestuur. Beleid, organisatie en politiek*. Alphen aan den Rijn, Nederland: Kluwer
- Brooks, C., & Manza, J. (2006). Social policy responsiveness in developed democracies. *American sociological review*, 71(3), 474-494.
- Burstein, P. (2003). The impact of public opinion on public policy: A review and an agenda. *Political research quarterly*, 56(1), 29-40.
- Burstein, P., & Linton, A. (2002). The impact of political parties, interest groups, and social movement organizations on public policy: Some recent evidence and theoretical concerns. *Social forces*, 81(2), 380-408.
- Chapel Hill Expert Survey. (z.d.). 1999-2019 Chapel Hill Expert Survey (CHES) trend file. Geraadpleegd op 27 mei 2023, van <https://www.chesdata.eu/ches-europe>
- Costello, R., Toshkov, D., Bos, B., & Krouwel, A. (2021). Congruence between voters and parties: The role of party-level issue salience. *European Journal of Political Research*, 60(1), 92-113.
- Dalton, R. J. (1985). Political parties and political representation: Party supporters and party elites in nine nations. *Comparative political studies*, 18(3), 267-299.
- Dassonneville, R., Feitosa, F., Hooghe, M., & Oser, J. (2021). Policy responsiveness to all citizens or only to voters? A longitudinal analysis of policy responsiveness in OECD countries. *European Journal of Political Research*, 60(3), 583-602.
- Downs, A. (1957). An economic theory of political action in a democracy. *Journal of political economy*, 65(2), 135-150.
- Easton, D. (1965). *A systems analysis of political life*.

Elkjaer, M. A. (2020). What drives unequal policy responsiveness? Assessing the role of informational asymmetries in economic policy-making. *Comparative political studies*, 53(14), 2213-2245.

Erikson, R. S., Wright, G. C., & McIver, J. P. (1989). Political parties, public opinion, and state policy in the United States. *American Political Science Review*, 83(3), 729-750.

European Social Survey. (z.d.). *About the European Social Survey European Research Infrastructure (ESS ERIC)*. Geraadpleegd op 27 mei 2023, van <https://www.europeansocialsurvey.org/about/>

European Social Survey. (2006). Round 3 Data. Data file edition 3.7. Sikt - Norwegian Agency for Shared Services in Education and Research, Norway – Data Archive and distributor of ESS data for ESS ERIC. [doi:10.21338/NSD-ESS3-2006](https://doi.org/10.21338/NSD-ESS3-2006).

European Social Survey. (2010). Round 5 Data. Data file edition 3.4. Sikt - Norwegian Agency for Shared Services in Education and Research, Norway – Data Archive and distributor of ESS data for ESS ERIC. [doi:10.21338/NSD-ESS5-2010](https://doi.org/10.21338/NSD-ESS5-2010).

European Social Survey. (2014). Round 7 Data. Data file edition 2.2. Sikt - Norwegian Agency for Shared Services in Education and Research, Norway – Data Archive and distributor of ESS data for ESS ERIC. [doi:10.21338/NSD-ESS7-2014](https://doi.org/10.21338/NSD-ESS7-2014).

European Social Survey. (2018). Round 9 Data. Data file edition 3.1. Sikt - Norwegian Agency for Shared Services in Education and Research, Norway – Data Archive and distributor of ESS data for ESS ERIC. [doi:10.21338/NSD-ESS9-2018](https://doi.org/10.21338/NSD-ESS9-2018).

Fagerholm, A. (2016). Why do political parties change their policy positions? *A review*. *Political Studies Review*, 14(4), 501-511.

Goldin, I. (2018). *Development: A very short introduction*. Oxford University Press.

Grossman, E. (2022). Media and Policy Making in the Digital Age. *Annual Review of Political Science*, 25, 443-461.

Het Parool. (2023, 15 februari). *Weer woonprotest met mars door Kalverstraat in Amsterdam: 'Situatie niets verbeterd'*. Geraadpleegd op 11 april 2023, van <https://www.parool.nl/nederland/weer-woonprotest-met-mars-door-kalverstraat-in-amsterdam-situatie-niets-verbeterd~b132ee0c/>

Heywood, A. (2013). *Politics*. Palgrave.

Hobolt, S. B., & Klemmensen, R. (2005). Responsive government? Public opinion and government policy preferences in Britain and Denmark. *Political Studies*, 53(2), 379-402.

Hobolt, S. B., & Klemmensen, R. (2008). Government responsiveness and political competition in comparative perspective. *Comparative Political Studies* 41(3): 309–337.

Hoogerwerf, A., Herweijer, M., & van Montfort, A. J. G. M. (2014). *Overheidsbeleid: een inleiding in de beleidswetenschap*. Wolters Kluwer.

Hooghe, L., & Marks, G. (2003). Unraveling the Central State, But How? Types of Multi-Level Governance. *IHS Political Science Series: 2003, No. 87*.

Jacobs, L. R., & Shapiro, R. Y. (1995). The rise of presidential polling the Nixon White House in historical perspective. *Public Opinion Quarterly*, 59(2), 163-195.

Jolly, S., Bakker, R., Hooghe, L., Marks, G., Polk, J., Rovny, J., Steenbergen, M., & Vachudova, M. A. (2022). Chapel Hill Expert Survey Trend File, 1999-2019. *Electoral Studies*, 75, 102420. <https://doi.org/10.1016/j.electstud.2021.102420>

Kieskamp, W. (2023, 16 maart). Een daverende klap van de proteststem, wat betekent dit voor het kabinet?. *Trouw*. Geraadpleegd op 10 april 2023, van <https://www.trouw.nl/politiek/een-daverende-klap-van-de-proteststem-wat-betekent-dit-voor-het-kabinet~bbfb2b0c/>

Klüver, H., & Pickup, M. (2018). Are they listening? Public opinion, interest groups and government responsiveness. *West European Politics*, 42(1), 91-112.

Klüver, H., & Sagarzazu, I. (2016). Setting the agenda or responding to voters? Political parties, voters and issue attention. *West European Politics*, 39(2), 380-398.

Knill, C., Debus, M., & Heichel, S. (2010). Do parties matter in internationalised policy areas? The impact of political parties on environmental policy outputs in 18 OECD countries, 1970–2000. *European journal of political research*, 49(3), 301-336.

Kraak, H. (2022, 3 januari). Protesten zijn vaker verboden of spontaan. Daardoor is er eerder strijd met de politie – en ontstaat een spiraal van verontwaardiging. *Volkscrant*. Geraadpleegd op 11 april 2023, van <https://www.volkscrant.nl/nieuws-achtergrond/protesten-zijn-vaker-verboden-of-spontaan-daardoor-is-er-eerder-strijd-met-de-politie-en-ontstaat-een-spiraal-van-verontwaardiging~b59b4f32/>

Krouwel, A. P. M. (2006). Party models. In R. S. Katz, & W. Crotty (Eds.), *Handbook on party politics* (pp. 249-269). London: Sage.

Lasswell, H. D. (1936). *Politics: Who gets what, when, how*.

Lasswell, H. D. (1956). *The Decision Process: Seven Categories of Functional Analysis*. College Park, MD: University of Maryland Press.

Lubbers M, Gijsberts M and Scheepers P (2002) Populist radical right voting in Western Europe. *European Journal of Political Research*, 41(3): 345–378.

Meulblok, M. (2023, 16 maart). Is een stem op BBB een proteststem? 'We willen iemand die vanuit de regio's kijkt'. *WNL*. Geraadpleegd op 10 april 2023, van <https://wnl.tv/2023/03/16/is-een-stem-op-bbb-een-proteststem-we-willen-iemand-die-vanuit-de-regios-kijkt/>

Miller, W. E., & Stokes, D. E. (1963). Constituency influence in Congress. *American political science review*, 57(1), 45-56.

Mudde, C., & Kaltwasser, C. R. (2017). *Populism: A very short introduction*. Oxford University Press.

Nadeau, B. L. (2023, 19 maart). Hundreds protest clampdown on same-sex parents in Milan. *CNN*. Geraadpleegd op 11 april 2023, van <https://edition.cnn.com/2023/03/19/europe/italy-same-sex-protests-intl-hnk/index.html>

NOS. (2019a, 15 maart). Tienduizenden leraren komen naar demonstratie op het Malieveld. Geraadpleegd op 11 april 2023, van <https://nos.nl/artikel/2276094-tienduizenden-leraren-komen-naar-demonstratie-op-het-malieveld>

NOS. (2019b, 21 maart). *Zege Forum voor Democratie ongekend: "Dit doet denken aan intrede LPF"*. Geraadpleegd op 10 april 2023, van <https://nos.nl/artikel/2276974-zege-forum-voor-democratie-ongekend-dit-doet-denken-aan-intrede-lpf>

NOS. (2019c, 13 oktober). *Weer een week vol boerenprotest: een overzicht van de acties*. Geraadpleegd op 11 april 2023, van <https://nos.nl/artikel/2306007-weer-een-week-vol-boerenprotest-een-overzicht-van-de-acties>

NOS. (2022, 21 augustus). *Anti-azc-protest staat niet op zichzelf: "Mensen denken: en wij dan?"*. Geraadpleegd op 11 april 2023, van <https://nos.nl/collectie/13898/artikel/2441476-anti-azc-protest-staat-niet-op-zichzelf-mensen-denken-en-wij-dan>

NU.nl. (2023, 15 januari). *Gewonden bij protest tegen ontruiming Duits "bruinkooldorp" Lützerath*. Geraadpleegd op 11 april 2023, van <https://www.nu.nl/buitenland/6247002/gewonden-bij-protest-tegen-ontruiming-duits-bruinkooldorp-lutzerath.html>

OECD. (z.d.). *OECD Tax Database*. Geraadpleegd op 27 mei 2023, van <https://www.oecd.org/tax/tax-policy/tax-database/>

OECD. (2019). *Tax Database*. Geraadpleegd op 7 mei 2023, van https://stats.oecd.org/index.aspx?DataSetCode=TABLE_I5

Page, B. I., & Shapiro, R. Y. (1983). Effects of public opinion on policy. *American political science review*, 77(1), 175-190.

Papadopoulos, Y. (2010). Accountability and multi-level governance: more accountability, less democracy?. *West European Politics*, 33(5), 1030-1049.

Peters, Y., & Ensink, S. J. (2015). Differential responsiveness in Europe: The effects of preference difference and electoral participation. *West European Politics*, 38(3), 577-600.

Picard, R. (2014). Public opinion, party politics, policy, and immigration news in the United Kingdom.

Pickup, M., & Hobolt, S. B. (2015). The conditionality of the trade-off between government responsiveness and effectiveness: The impact of minority status and polls in the Canadian House of Commons. *Electoral Studies*, 40, 517-530.

Rasmussen, A., Reher, S., & Toshkov, D. (2019). The opinion-policy nexus in Europe and the role of political institutions. *European Journal of Political Research*, 58(2), 412-434.

Renout, F. (2023, 7 januari). De mislukte comeback van de Franse Gele Hesjes. NOS. Geraadpleegd op 11 april 2023, van <https://nos.nl/artikel/2459045-de-mislukte-comeback-van-de-franse-gele-hesjes>

RTL Nieuws. (2019, 21 maart). "Grote overwinning Forum voor Democratie illustreert onvrede van kiezer". Geraadpleegd op 10 april 2023, van <https://www.rtlnieuws.nl/nieuws/artikel/4649796/frits-wester-grote-overwinning-fvd-illustreert-onvrede-kiezer>

RTL Nieuws. (2023a, 22 maart). Frans protest zwelt aan na reactie president Macron: "Hij gooit olie op het vuur". Geraadpleegd op 11 april 2023, van <https://www.rtlnieuws.nl/nieuws/buitenland/artikel/5373200/frankrijk-protesten-reactie-president-macron-pensioenhervorming>

RTL Nieuws. (2023b, 29 maart). Extinction Rebellion gaat op 27 mei weer de A12 blokkeren. Geraadpleegd op 11 april, van <https://www.rtlnieuws.nl/nieuws/nederland/artikel/5374688/extinction-rebellion-klimaat-a12-blokkade-27-mei>

Schakel, W. (2019). Unequal policy responsiveness in the Netherlands. *SocioEconomic Review*, 1–21.

Schumacher, G., & Rooduijn, M. (2013). Sympathy for the 'devil'? Voting for populists in the 2006 and 2010 Dutch general elections. *Electoral Studies*, 32(1), 124-133.

Seeberg, H. B., Slothuus, R., & Stubager, R. (2017). Do voters learn? Evidence that voters respond accurately to changes in political parties' policy positions. *West European Politics*, 40(2), 336-356.

Shojaie, A., & Fox, E. B. (2022). Granger causality: A review and recent advances. *Annual Review of Statistics and Its Application*, 9, 289-319.

Spoon, J. J., & Klüver, H. (2014). Do parties respond? How electoral context influences party responsiveness. *Electoral Studies*, 35, 48-60.

Timbro. (2019). *Timbro Authoritarian Populism Index – The Report*.
<https://populismindex.com/wp-content/uploads/2019/02/TAP2019C.pdf>

Teisman, G. R. (2000). Models for research into decision-making processes: on phases, streams and decision-making rounds. *Public administration*, 78(4), 937-956.

Teunisse, M. (2023, 16 maart). Politiek commentator Joost Vullings over monsterzege BBB: “Dit is een politieke aardverschuiving”. *EenVandaag*. Geraadpleegd op 10 april 2023, van <https://eenvandaag.avrotros.nl/item/politiek-commentator-joost-vullings-over-monsterzege-bbb-dit-is-een-politieke-aardverschuiving/>

The World Bank. (z.d.). *World Development Indicators*. Geraadpleegd op 27 mei 2023, van <https://datatopics.worldbank.org/world-development-indicators/>

Van Blanken, K. (2017, 5 oktober). Leraren leggen vandaag massaal het werk neer. AD. Geraadpleegd op 11 april 2023, van <https://www.ad.nl/den-haag/leraren-leggen-vandaag-massaal-het-werk-neer~a2aca7e4/>

Van Wessel, M. (2011). *Hoezo luistert de overheid (niet)? Burgerperspectieven op overheidsresponsiviteit*.

Wlezien, C., & Soroka, S. N. (2012). Political institutions and the opinion–policy link. *West European Politics*, 35(6), 1407-1432.

World Development Indicators. (2019). *GDP per capita, PPP (constant 2017 international \$)*. Geraadpleegd op 7 mei 2023, van <http://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.PP.KD>

Tabellen

Tabel 1.

Beleidsvoorkeur burgers ten aanzien van herverdeling per land door de jaren heen.

Land	ISO Alpha-2 code	2006	N	2010	N	2014	N	2018	N
België	BE	3,75	1794	3,78	1700	3,79	1762	3,81	1751
Bulgarije	BG	4,45	1337	4,41	2408			4,25	2078
Cyprus	CY	4,09	950	4,25	1062			4,05	772
Denemarken	DK	3,08	1461	3,04	1536	2,96	1472	3,15	1532
Duitsland	DE	3,63	2835	3,77	2988	3,81	3026	3,84	2338
Estland	EE	3,96	1487	3,87	1765	4,02	2010	3,69	1896
Finland	FI	3,93	1877	3,95	1858	3,93	2070	3,90	1732
Frankrijk	FR	4,09	1978	4,09	1721	3,82	1909	4,08	1991
Griekenland	GR			4,22	2669				
Hongarije	HU	4,34	1493	4,40	1550	4,31	1671	4,27	1643
Ierland	IE	3,72	1732	4,00	2537	3,93	2311	3,78	2169
Italië	IT							4,15	2702
Kroatië	HR			4,15	1599			4,14	1780
Letland	LV							4,15	877
Litouwen	LT			4,28	1627	4,36	2224	4,29	1816
Luxemburg	LU								
Malta	MT								
Nederland	NL	3,48	1865	3,47	1815	3,49	1904	3,56	1647
Oostenrijk	AT	3,85	2310			4,15	1755	3,98	2456
Polen	PL	4,00	1671	3,85	1717	4,06	1578	3,80	1454
Portugal	PT	4,22	2152	4,38	2124	4,26	1247	4,21	1048
Roemenië	RO								
Slovenië	SI	4,05	1435	4,30	1376	4,18	1191	4,15	1304
Slowakije	SK	3,93	1726	4,09	1832			3,96	1069
Spanje	ES	4,11	1847	4,05	1866	4,29	1874	4,02	1603
Tsjechië	CZ			3,77	2341	3,55	2063	3,34	2321
Verenigd Koninkrijk	GB	3,46	2361	3,55	2344	3,64	2240	3,74	2194
Zweden	SE	3,73	1886	3,67	1470	3,77	1753	3,68	1513
Totaal	28	3,87	34197	3,97	41905	3,90	34060	3,90	41686

Tabel 2.

Standpunt politieke partijen regering ten aanzien van herverdeling per land door de jaren heen.

Land	ISO Alpha-2 code	2006	N	2010	N	2014	N	2019	N
België	BE	5,75	4	5,60	5	5,14	7	4,33	3
Bulgarije	BG	5,67	3	4,00	1	4,29	7	5,25	4
Cyprus	CY					2,33	3	2,00	1
Denemarken	DK	3,50	2	4,00	2	6,67	3	7,00	1
Duitsland	DE	5,67	3	4,00	3	4,67	3	5,00	3
Estland	EE	5,00	3	4,00	2	3,33	3	5,75	4
Finland	FI	5,33	3	4,75	4	5,33	6	6,17	6
Frankrijk	FR	3,00	1	3,00	1	7,33	3	3,67	3
Griekenland	GR	5,00	1	7,00	1	4,50	2	6,00	2
Hongarije	HU	4,00	2	5,50	2	3,00	1	5,00	1
Ierland	IE	4,00	2	5,00	2	4,50	2	4,00	1
Italië	IT	5,69	13	2,50	2	4,25	4	6,75	4
Kroatië	HR					5,00	3	4,50	2
Letland	LV	2,00	6	4,00	3	3,33	3	4,20	5
Litouwen	LT	6,00	3	4,00	3	6,25	4	6,50	2
Luxemburg	LU					6,00	3	5,00	3
Malta	MT					5,00	1	6,00	1
Nederland	NL	4,00	3	2,50	2	4,50	2	3,33	3
Oostenrijk	AT	5,00	2	5,00	2	6,00	2	5,50	2
Polen	PL	8,67	3	5,50	2	5,00	2	8,00	1
Portugal	PT	3,50	2	7,00	1	4,00	2	6,00	1
Roemenië	RO	4,75	4	5,00	2	4,80	5	4,67	3
Slovenië	SI	5,00	4	5,50	4	5,50	4	4,75	4
Slowakije	SK	4,67	6	3,25	4	7,00	1	6,33	3
Spanje	ES	7,00	1	7,00	1	2,00	1	7,33	3
Tsjechië	CZ	4,33	3	2,33	3	5,33	3	7,00	2
Verenigd Koninkrijk	GB	6,00	1	4,50	2	4,50	2	3,00	1
Zweden	SE	4,60	5	4,00	4	4,83	6	7,00	2
Totaal	28	4,93	80	4,41	58	4,89	88	5,37	71

Tabel 3.

Gevoerd beleid ten aanzien van herverdeling per land door de jaren heen.

Land	ISO Alpha-2 code	2006	N	2010	N	2014	N	2019	N
België	BE	11,30	1	10,64	1	10,92	1	13,19	1
Bulgarije	BG								
Cyprus	CY								
Denemarken	DK	12,10	1	9,40	1	8,83	1	8,54	1
Duitsland	DE	7,45	1	6,59	1	6,20	1	5,89	1
Estland	EE	3,17	1	2,48	1	1,96	1	7,96	1
Finland	FI	10,96	1	11,37	1	11,41	1	12,51	1
Frankrijk	FR	7,02	1	6,80	1	9,25	1	12,17	1
Griekenland	GR	12,41	1	9,69	1	11,80	1	9,73	1
Hongarije	HU	13,40	1	9,29	1	0,00	1	0,00	1
Ierland	IE	16,19	1	16,53	1	17,78	1	17,24	1
Italië	IT	8,14	1	8,48	1	11,73	1	13,04	1
Kroatië	HR								
Letland	LV	2,04	1	1,51	1	1,74	1	3,17	1
Litouwen	LT	4,00	1	3,26	1	3,09	1	5,23	1
Luxemburg	LU	13,37	1	13,68	1	13,95	1	14,92	1
Malta	MT								
Nederland	NL	8,12	1	8,26	1	18,55	1	12,48	1
Oostenrijk	AT	5,01	1	7,87	1	7,15	1	7,38	1
Polen	PL	2,28	1	1,70	1	1,37	1	1,13	1
Portugal	PT	10,46	1	10,85	1	12,59	1	9,65	1
Roemenië	RO								
Slovenië	SI	10,29	1	8,99	1	7,78	1	6,69	1
Slowakije	SK	4,83	1	5,35	1	4,59	1	3,90	1
Spanje	ES	6,65	1	5,90	1	7,71	1	8,01	1
Tsjechië	CZ	5,98	1	5,77	1	5,33	1	4,04	1
Verenigd Koninkrijk	GB	7,15	1	7,80	1	11,12	1	11,00	1
Zweden	SE	8,57	1	10,29	1	10,14	1	10,26	1
Totaal	28	8,30	23	7,94	23	8,48	23	8,61	23

Tabel 4.

Beschrijvende statistieken van de te gebruiken variabelen 2006.

Variabele	N	M	SD	Min	Max
Beleidsvoorkeur burgers	19	3,89	0,33	3,08	4,45
Standpunt politieke partijen regering	24	4,92	1,36	2,00	8,67
Gevoerd beleid	23	8,30	3,84	2,04	16,19
Bbp per hoofd	28	38534,10	17997,57	15449,43	107681,02
Valid N (listwise)	17				

Tabel 5.

Beschrijvende statistieken van de te gebruiken variabelen 2010.

Variabele	N	M	SD	Min	Max
Beleidsvoorkeur burgers	22	3,97	0,34	3,04	4,41
Standpunt politieke partijen regering	24	4,54	1,35	2,33	7,00
Gevoerd beleid	23	7,93	3,69	1,51	16,53
Bbp per hoofd	28	38513,18	17454,39	17440,67	107703,45
Valid N (listwise)	19				

Tabel 6.

Beschrijvende statistieken van de te gebruiken variabelen 2014.

Variabele	N	M	SD	Min	Max
Beleidsvoorkeur burgers	18	3,91	0,35	2,96	4,36
Standpunt politieke partijen regering	28	4,80	1,28	2,00	7,33
Gevoerd beleid	23	8,48	5,02	0,00	18,55
Bbp per hoofd	28	39567,85	17278,29	18747,37	108414,75
Valid N (listwise)	18				

Tabel 7.

Beschrijvende statistieken van de te gebruiken variabelen 2019.

Variabele	N	M	SD	Min	Max
Beleidsvoorkeur burgers	24	3,92	0,29	3,15	4,29
Standpunt politieke partijen regering	28	5,36	1,43	2,00	8,00
Gevoerd beleid	23	8,61	4,45	0,00	17,24
Bbp per hoofd	28	45161,36	18540,64	23191,57	113940,24
Valid N (listwise)	21				

Tabel 8.

Correlaties variabelen 2006.

	1	2	3	4
<i>r</i>				
1. Beleidsvoorkeur burgers	1			
2. Standpunt politieke partijen regering	0,132	1		
3. Gevoerd beleid	-0,115	-0,239	1	
4. Bbp per hoofd	-0,712**	-0,148	0,548**	1
<i>N</i>				
1. Beleidsvoorkeur burgers	19			
2. Standpunt politieke partijen regering	18	24		
3. Gevoerd beleid	17	22	23	
4. Bbp per hoofd	19	24	23	28

*p<0,05; **<0,01; ***p<0,001

Tabel 9.

Correlaties variabelen 2010.

	1	2	3	4
<i>r</i>				
1. Beleidsvoorkeur burgers	1			
2. Standpunt politieke partijen regering	0,411	1		
3. Gevoerd beleid	0,002	0,248	1	
4. Bbp per hoofd	-0,648**	-0,116	0,643**	1
<i>N</i>				
1. Beleidsvoorkeur burgers	22			
2. Standpunt politieke partijen regering	20	24		
3. Gevoerd beleid	19	22	23	
4. Bbp per hoofd	22	24	23	28

*p<0,05; **<0,01; ***p<0,001

Tabel 10.
Correlaties variabelen 2014.

	1	2	3	4
<i>r</i>				
1. Beleidsvoorkeur burgers	1			
2. Standpunt politieke partijen regering	-0,393	1		
3. Gevoerd beleid	-0,366	0,101	1	
4. Bbp per hoofd	-0,572*	0,294	0,566**	1
<i>N</i>				
1. Beleidsvoorkeur burgers	18			
2. Standpunt politieke partijen regering	18	28		
3. Gevoerd beleid	18	23	23	
4. Bbp per hoofd	18	28	23	28

*p<0,05; **<0,01; ***p<0,001

Tabel 11.
Correlaties variabelen 2019.

	1	2	3	4
<i>r</i>				
1. Beleidsvoorkeur burgers	1			
2. Standpunt politieke partijen regering	-0,177	1		
3. Gevoerd beleid	-0,179	-0,377	1	
4. Bbp per hoofd	-0,503*	-0,147	0,653**	1
<i>N</i>				
1. Beleidsvoorkeur burgers	24			
2. Standpunt politieke partijen regering	24	28		
3. Gevoerd beleid	21	23	23	
4. Bbp per hoofd	24	28	23	28

*p<0,05; **<0,01; ***p<0,001

Tabel 12.

Lineaire regressieanalyse Standpunt politieke partijen regering.

Standpunt politieke partijen regering	Model 1.1		Model 1.2		Model 1.3		Model 1.4	
	B	SE	B	SE	B	SE	B	SE
Standpunt politieke partijen regering (vertraagd)	-0,073	0,147	-0,298	0,165	-0,079	0,148	-0,299	0,178
Beleidsvoorkeur burgers (vertraagd)					0,475	0,588	-0,032	2,774
Land [#]			-	-			-	-
Bbp per hoofd (vertraagd)			0,000	0,000			0,000	0,000
Constante	5,379***	0,736	0,030	6,732	3,562	2,369	0,153	12,538
N	51		51		51		51	
Adjusted R ²	-0,015		0,043		-0,023		0,010	

Dummy variabele met een waarde per land. Om deze tabel overzichtelijk te houden zijn deze achterwegen gelaten.

*p<0,05; **<0,01; ***p<0,001

Tabel 13.

Lineaire regressieanalyse Gevoerd beleid.

Gevoerd beleid	Model 2.1		Model 2.2		Model 2.3		Model 2.4	
	B	SE	B	SE	B	SE	B	SE
Gevoerd beleid (vertraagd)	0,847***	0,089	0,311	0,160	0,843***	0,089	0,321	0,164
Standpunt politieke partijen regering (vertraagd)					-0,243	0,277	-0,134	0,278
Beleidsvoorkeur burgers (vertraagd)								
Land [#]			-	-			-	-
Bbp per hoofd (vertraagd)			0,000	0,000			0,000	0,000
Constante	1,336	0,831	-1,251	11,241	2,541	1,603	-0,537	11,485
N	51		51		51		51	
Adjusted R ²	0,641		0,736		0,640		0,729	

Dummy variabele met een waarde per land. Om deze tabel overzichtelijk te houden zijn deze achterwegen gelaten.

*p<0,05; **<0,01; ***p<0,001

Tabel 14.

Lineaire regressieanalyse Gevoerd beleid.

Gevoerd beleid	Model 2.5		Model 2.6		Model 2.7		Model 2.8	
	B	SE	B	SE	B	SE	B	SE
Gevoerd beleid (vertraagd)	0,825***	0,090	0,309	0,163	0,822***	0,091	0,322	0,168
Standpunt politieke partijen regering (vertraagd)					-0,231	0,275	-0,141	0,303
Beleidsvoorkeur burgers (vertraagd)	-1,371	1,111	0,457	4,325	-1,335	1,115	-0,313	4,687
Land [#]			-	-			-	-
Bbp per hoofd (vertraagd)			0,000	0,000			0,000	0,000
Constante	6,840	4,534	-2,900	19,337	7,838	4,702	0,630	21,023
N	51		51		51		51	
Adjusted R ²	0,645		0,727		0,643		0,719	

Dummy variabele met een waarde per land. Om deze tabel overzichtelijk te houden zijn deze achterwegen gelaten.

*p<0,05; **<0,01; ***p<0,001

Bijlage 1: SPSS-syntaxen

Bijlage 1.1 SPSS-syntax ESS 3 2006

* Edit ESS.

* BEWERKEN EN EXTRAHEREN Beleidsvoorkeuren burgers - Herverdeling - ESS 3 2006.

* Directory Guus.

CD "D:\Documents\Documenten\UL\Afstudeerseminar BBMLG\Data en analyse\ESS\ESS 3 2006".

GET FILE='ESS3e03_7.sav'.

Set TNUMBERS=BOTH ONUMBERS=BOTH OVARs=BOTH TVARS=BOTH.

SORT CASES BY cntry.

Display labels.

* Verwijderen niet te gebruiken variabelen.

DELETE VARIABLES tvtot TO stfhlth.

DELETE VARIABLES freehms TO impfun.

* Aanmaken land variabelen voor koppelling.

FREQUENCIES cntry.

AUTORECODE VARIABLES=cntry

  /INTO country

  /PRINT.

FREQUENCIES country.

CROSSTABS country BY cntry.

RECODE country (1=13) (2=1) (3=20) (4=-999) (5=40) (6=3) (7=2) (8=22) (9=5) (10=14) (11=6)
(12=11) (13=23) (14=7) (15=10) (16=-999) (17=26) (18=12) (19=-999) (20=16) (21=29)
(22=28) (23=-999).

MISSING VALUES country (-999).

VALUE LABELS country 1 'BE' 2 'DK' 3 'DE' 4 'GR' 5 'ES' 6 'FR' 7 'IE' 8 'IT' 10 'NL' 11 'GB' 12 'PT'
13 'AT' 14 'FI' 16 'SE' 20 'BG' 21 'CZ' 22 'EE' 23 'HU' 24 'LV' 25 'LT' 26 'PL' 27 'RO' 28 'SK' 29 'SI'
31 'HR' 37 'MT' 38 'LU' 40 'CY'.

FREQUENCIES country.

CROSSTABS country BY cntry.

* Bekijken en aanmaken herverderling variabele.

FREQUENCIES gincdif.

DESCRIPTIVES gincdif.

RECODE gincdif (1=5) (2=4) (3=3) (4=2) (5=1) INTO Herverdeling.

VALUE LABELS Herverdeling 1 'Tegen herverdeling' 5 'Voor herverdeling'.

CROSSTABS gincdif BY Herverdeling.

* Opvragen gemiddelde score herverdeling per land.

MEANS Herverdeling BY country.

* Aanmaken variabelen voor gemiddelde score herverdeling per land in 2006.

NUMERIC Gem_Herv_B_06 (f4.2).

RECODE country

(1=3.75306577480491)

(2=3.08418891170431)

(3=3.63386243386244)

(4=-999)

(5=4.10828370330265)

(6=4.08948432760365)

(7=3.72055427251732)

(8=-999)

(10=3.48418230563003)

(11=3.46209233375688)

(12=4.21793680297397)

(13=3.85454545454545)

(14=3.93446989877465)

(16=3.72640509013786)

(20=4.45474943904263)

(21=-999)

(22=3.96032279757902)

(23=4.33958472873409)

(24=-999)

(25=-999)

(26=3.99820466786355)

(27=-999)

(28=3.9287369640788)

(29=4.04738675958187)

(31=-999)

(37=-999)

(38=-999)

(40=4.08526315789474)

INTO Gem_Herv_B_06.

```
MISSING VALUES Gem_Herv_B_06 (-999).  
FREQUENCIES Gem_Herv_B_06.  
CROSSTABS Gem_Herv_B_06 BY country.
```

```
* Verwijderen niet te gebruiken cases/landen.  
FREQUENCIES country.
```

```
USE ALL.  
SELECT IF ( ~ MISSING(country)).  
EXECUTE.
```

```
FREQUENCIES country.
```

```
* Aanmaken te gebruiken recode file.  
write outfile="Herv_Burgers_06_recode.sps"  
/"Recode country (" country "=" Gem_Herv_B_06 ") into Gem_Herv_B_06"  
.  
exec.
```

Bijlage 1.2 SPSS-syntax ESS 5 2010

* Edit ESS.

* BEWERKEN EN EXTRAHEREN Beleidsvoorkeuren burgers - Herverdeling - ESS 5 2010.

* Directory Guus.

CD "D:\Documents\Documenten\UL\Afstudeerseminar BBMLG\Data en analyse\ESS\ESS 5 2010".

GET FILE='ESS5e03_4.sav'.

Set TNUMBERS=BOTH ONUMBERS=BOTH OVARs=BOTH TVARS=BOTH.

SORT CASES BY cntry.

Display labels.

* Verwijderen niet te gebruiken variabelen.

DELETE VARIABLES tvtot TO stfhlth.

DELETE VARIABLES freehms TO impfun.

* Aanmaken land variabelen voor koppelling.

FREQUENCIES cntry.

AUTORECODE VARIABLES=cntry

/INTO country

/PRINT.

FREQUENCIES country.

CROSSTABS country BY cntry.

RECODE country (1=1) (2=20) (3=-999) (4=40) (5=21) (6=3) (7=2) (8=22) (9=5) (10=14) (11=6) (12=11) (13=4) (14=31) (15=23) (16=7) (17=-999) (18=25) (19=10) (20=-999) (21=26) (22=12) (23=-999) (24=16) (25=29) (26=28) (27=-999).

MISSING VALUES country (-999).

VALUE LABELS country 1 'BE' 2 'DK' 3 'DE' 4 'GR' 5 'ES' 6 'FR' 7 'IE' 8 'IT' 10 'NL' 11 'GB' 12 'PT' 13 'AT' 14 'FI' 16 'SE' 20 'BG' 21 'CZ' 22 'EE' 23 'HU' 24 'LV' 25 'LT' 26 'PL' 27 'RO' 28 'SK' 29 'SI' 31 'HR' 37 'MT' 38 'LU' 40 'CY'.

FREQUENCIES country.

CROSSTABS country BY cntry.

* Bekijken en aanmaken herverderling variabele.
FREQUENCIES gincdif.
DESCRIPTIVES gincdif.
RECODE gincdif (1=5) (2=4) (3=3) (4=2) (5=1) INTO Herverdeling.
VALUE LABELS Herverdeling 1 'Tegen herverdeling' 5 'Voor herverdeling'.
CROSSTABS gincdif BY Herverdeling.

* Opvragen gemiddelde score herverdeling per land.
MEANS Herverdeling BY country.

* Aanmaken variabelen voor gemiddelde score herverdeling per land in 2010.

NUMERIC Gem_Herv_B_10 (f4.2).
RECODE country
(1=3.78411764705882)
(2=3.04036458333333)
(3=3.76706827309238)
(4=4.21656050955415)
(5=4.04876741693463)
(6=4.08773968622892)
(7=3.99881750098542)
(8=-999)
(10=3.47272727272727)
(11=3.54820819112627)
(12=4.37570621468926)
(13=-999)
(14=3.95102260495156)
(16=3.67210884353741)
(20=4.40614617940199)
(21=3.76633917129432)
(22=3.87308781869689)
(23=4.4025806451613)
(24=-999)
(25=4.27535341118624)
(26=3.84624344787419)
(27=-999)
(28=4.09061135371179)
(29=4.30087209302325)
(31=4.14634146341464)
(37=-999)
(38=-999)
(40=4.24764595103579)
INTO Gem_Herv_B_10.
MISSING VALUES Gem_Herv_B_10 (-999).
FREQUENCIES Gem_Herv_B_10.
CROSSTABS Gem_Herv_B_10 BY country.

* Verwijderen niet te gebruiken cases/landen.
FREQUENCIES country.

USE ALL.
SELECT IF (~ MISSING(country)).
EXECUTE.

FREQUENCIES country.

* Aanmaken te gebruiken recode file.
write outfile="Herv_Burgers_10_recode.sps"
/"Recode country (" country "=" Gem_Herv_B_10 ") into Gem_Herv_B_10."
.
exec.

Bijlage 1.3 SPSS-syntax ESS 7 2014

* Edit ESS.

* BEWERKEN EN EXTRAHEREN Beleidsvoorkeuren burgers - Herverdeling - ESS 7 2014.

* Directory Guus.

CD "D:\Documents\Documenten\UL\Afstudeerseminar BBMLG\Data en analyse\ESS\ESS 7 2014".

GET FILE='ESS7e02_2.sav'.

Set TNUMBERS=BOTH ONUMBERS=BOTH OVARs=BOTH TVARS=BOTH.

SORT CASES BY cntry.

Display labels.

* Verwijderen niet te gebruiken variabelen.

DELETE VARIABLES tvtot TO stfhlth.

DELETE VARIABLES freehms TO impfun.

* Aanmaken land variabelen voor koppelling.

FREQUENCIES cntry.

AUTORECODE VARIABLES=cntry

/INTO country

/PRINT.

FREQUENCIES country.

CROSSTABS country BY cntry.

RECODE country (1=13) (2=1) (3=-999) (4=21) (5=3) (6=2) (7=22) (8=5) (9=14) (10=6) (11=11)
(12=23) (13=7) (14=-999) (15=25) (16=10) (17=-999) (18=26) (19=12) (20=16) (21=29).

MISSING VALUES country (-999).

VALUE LABELS country 1 'BE' 2 'DK' 3 'DE' 4 'GR' 5 'ES' 6 'FR' 7 'IE' 8 'IT' 10 'NL' 11 'GB' 12 'PT'
13 'AT' 14 'FI' 16 'SE' 20 'BG' 21 'CZ' 22 'EE' 23 'HU' 24 'LV' 25 'LT' 26 'PL' 27 'RO' 28 'SK' 29 'SI'
31 'HR' 37 'MT' 38 'LU' 40 'CY'.

FREQUENCIES country.

CROSSTABS country BY cntry.

* Bekijken en aanmaken herverderling variabele.

FREQUENCIES gincdif.
DESCRIPTIVES gincdif.
RECODE gincdif (1=5) (2=4) (3=3) (4=2) (5=1) INTO Herverdeling.
VALUE LABELS Herverdeling 1 'Tegen herverdeling' 5 'Voor herverdeling'.
CROSSTABS gincdif BY Herverdeling.

* Opvragen gemiddelde score herverdeling per land.
MEANS Herverdeling BY country.

* Aanmaken variabelen voor gemiddelde score herverdeling per land in 2014.

NUMERIC Gem_Herv_B_14 (f4.2).
RECODE country
(1=3.79171396140749)
(2=2.95855978260869)
(3=3.81394580304033)
(4=-999)
(5=4.28815368196372)
(6=3.8166579360922)
(7=3.93249675465166)
(8=-999)
(10=3.48949579831933)
(11=3.63660714285715)
(12=4.25902165196471)
(13=4.15099715099715)
(14=3.92608695652174)
(16=3.76953793496863)
(20=-999)
(21=3.54677653902084)
(22=4.02139303482587)
(23=4.31178934769599)
(24=-999)
(25=4.36285971223023)
(26=4.05576679340937)
(27=-999)
(28=-999)
(29=4.18303946263644)
(31=-999)
(37=-999)
(38=-999)
(40=-999)
INTO Gem_Herv_B_14.
MISSING VALUES Gem_Herv_B_14 (-999).
FREQUENCIES Gem_Herv_B_14.
CROSSTABS Gem_Herv_B_14 BY country.

* Verwijderen niet te gebruiken cases/landen.
FREQUENCIES country.

USE ALL.
SELECT IF (~ MISSING(country)).
EXECUTE.

FREQUENCIES country.

* Aanmaken te gebruiken recode file.
write outfile="Herv_Burgers_14_recode.sps"
/"Recode country (" country "=" Gem_Herv_B_14 ") into Gem_Herv_B_14."
.
exec.

Bijlage 1.4 SPSS-syntax ESS 9 2018

* Edit ESS.

* BEWERKEN EN EXTRAHEREN Beleidsvoorkeuren burgers - Herverdeling - ESS 9 2018.

* Directory Guus.

CD "D:\Documents\Documenten\UL\Afstudeerseminar BBMLG\Data en analyse\ESS\ESS 9 2018".

GET FILE='ESS9e03_1.sav'.

Set TNUMBERS=BOTH ONUMBERS=BOTH OVARs=BOTH TVARS=BOTH.

SORT CASES BY cntry.

Display labels.

* Verwijderen niet te gebruiken variabelen.

DELETE VARIABLES nwspol TO stfhlth.

DELETE VARIABLES freehms TO impfun.

* Aanmaken land variabelen voor koppeling.

FREQUENCIES cntry.

AUTORECODE VARIABLES=cntry

/INTO country

/PRINT.

FREQUENCIES country.

CROSSTABS country BY cntry.

RECODE country (1=13) (2=1) (3=20) (4=-999) (5=40) (6=21) (7=3) (8=2) (9=22) (10=5)
(11=14) (12=6) (13=11) (14=31) (15=23) (16=7) (17=-999) (18=8) (19=25) (20=24) (21=-999)
(22=10) (23=-999) (24=26) (25=12) (26=-999) (27=16) (28=29) (29=28).

MISSING VALUES Country (-999).

VALUE LABELS country 1 'BE' 2 'DK' 3 'DE' 4 'GR' 5 'ES' 6 'FR' 7 'IE' 8 'IT' 10 'NL' 11 'GB' 12 'PT'
13 'AT' 14 'FI' 16 'SE' 20 'BG' 21 'CZ' 22 'EE' 23 'HU' 24 'LV' 25 'LT' 26 'PL' 27 'RO' 28 'SK' 29 'SI'
31 'HR' 37 'MT' 38 'LU' 40 'CY'.

FREQUENCIES country.

CROSSTABS country BY cntry.

* Bekijken en aanmaken herverderling variabele.
FREQUENCIES gincdif.
DESCRIPTIVES gincdif.
RECODE gincdif (1=5) (2=4) (3=3) (4=2) (5=1) INTO Herverdeling.
VALUE LABELS Herverdeling 1 'Tegen herverdeling' 5 'Voor herverdeling'.
CROSSTABS gincdif BY Herverdeling.

* Opvragen gemiddelde score herverdeling per land.
MEANS Herverdeling BY country.

* Aanmaken variabelen voor gemiddelde score herverdeling per land in 2018.

NUMERIC Gem_Herv_B_18 (f4.2).
RECODE country
(1=3.80639634494574)
(2=3.15274151436031)
(3=3.84131736526946)
(4=-999)
(5=4.01933873986277)
(6=4.0828729281768)
(7=3.7759336099585)
(8=4.15136935603258)
(10=3.55676988463874)
(11=3.74384685505925)
(12=4.21469465648855)
(13=3.98493485342019)
(14=3.89896073903002)
(16=3.68142762723067)
(20=4.24831568816171)
(21=3.33692373976734)
(22=3.68881856540084)
(23=4.26719415702982)
(24=4.15165336374002)
(25=4.2852422907489)
(26=3.80330123796423)
(27=-999)
(28=3.95696913002806)
(29=4.15490797546013)
(31=4.1376404494382)
(37=-999)
(38=-999)
(40=4.04533678756477)
INTO Gem_Herv_B_18.
MISSING VALUES Gem_Herv_B_18 (-999).

```
FREQUENCIES Gem_Herv_B_18.  
CROSSTABS Gem_Herv_B_18 BY country.
```

```
* Verwijderen niet te gebruiken cases/landen.  
FREQUENCIES country.
```

```
USE ALL.  
SELECT IF ( ~ MISSING(country)).  
EXECUTE.
```

```
FREQUENCIES country.
```

```
* Aanmaken te gebruiken recode file.  
write outfile="Herv_Burgers_18_recode.sps"  
/"Recode country (" country "=" Gem_Herv_B_18 ") into Gem_Herv_B_18."  
.  
exec.
```

Bijlage 1.5 SPSS-syntax CHES

* Edit CHES.

* BEWERKEN EN EXTRAHEREN Standpunt politieke partij - Herverdeling - CHES.

* Directory Guus.

CD "D:\Documents\Documenten\UL\Afstudeerseminar BBMLG\Data en analyse\Chapel Hill Expert Survey (Gary Marks)".

GET FILE='1999-2019_CHES_dataset_means(v3).sav'.

Set TNUMBERS=BOTH ONUMBERS=BOTH OVARs=BOTH TVARS=BOTH.

Sort CASES BY country.

Display labels.

* Verwijderen niet te gebruiken variabelen.

DELETE VARIABLES eu_position TO dereg_salience.

DELETE VARIABLES econ_interven TO mip_three.

* Aanpassen meetniveau variabelen 'country' van nominal naar scale.

VARIABLE LEVEL country (NOMINAL).

* Toevoegen label 'country'.

VALUE LABELS country 1 'BE' 2 'DK' 3 'DE' 4 'GR' 5 'ES' 6 'FR' 7 'IE' 8 'IT' 10 'NL' 11 'GB' 12 'PT' 13 'AT' 14 'FI' 16 'SE' 20 'BG' 21 'CZ' 22 'EE' 23 'HU' 24 'LV' 25 'LT' 26 'PL' 27 'RO' 28 'SK' 29 'SI' 31 'HR' 37 'MT' 38 'LU' 40 'CY'.

FREQUENCIES country.

* Aanmaken één variabelen voor BBP per land voor alle jaren.

MEANS BBP19 by country.

NUMERIC BBP (f8.2).

DO IF (year=2019).

RECODE BBP19 INTO BBP.

END IF.

FREQUENCIES BBP.
CROSSTABS BBP BY country.

DO IF (year=2014).
RECODE BBP14 INTO BBP.
END IF.
FREQUENCIES BBP.
CROSSTABS BBP BY country.

DO IF (year=2010).
RECODE BBP10 INTO BBP.
END IF.
FREQUENCIES BBP.
CROSSTABS BBP BY country.

DO IF (year=2006).
RECODE BBP06 INTO BBP.
END IF.
FREQUENCIES BBP.
CROSSTABS BBP BY country.

* Bewerking (ompolen) van redistribution variabele.

FREQUENCIES redistribution.
DESCRIPTIVES redistribution.
FORMATS redistribution (f6.2).
FREQUENCIES redistribution.
VALUE LABELS redistribution 0 'Strongly favors redistribution' 10 'Strongly opposes redistribution'.
FREQUENCIES redistribution.
RECODE redistribution (0 THRU 0.49=0) (0.50 THRU 1.49=1) (1.50 THRU 2.49=2) (2.50 THRU 3.49=3) (3.50 THRU 4.49=4) (4.50 THRU 5.49=5) (5.50 THRU 6.49=6) (6.50 THRU 7.49=7) (7.50 THRU 8.49=8) (8.50 THRU 9.40=9) (9.50 THRU 10=10) INTO HerverdelingOMG.
CROSSTABS redistribution BY HerverdelingOMG.
RECODE HerverdelingOMG (0=10) (1=9) (2=8) (3=7) (4=6) (5=5) (6=4) (7=3) (8=2) (9=1) (10=0) INTO Herverdeling.
VALUE LABELS Herverdeling 0 'Sterk tegen herverdeling' 10 'Sterk voor herverdeling'.
CROSSTABS HerverdelingOMG BY Herverdeling.
FREQUENCIES redistribution HerverdelingOMG Herverdeling.

* Aanmaken filter 2019 en opvragen gemiddelde score herverdeling per land.

FREQUENCIES country.
FREQUENCIES year.

```
COMPUTE Filter_19=(year=2019).
VARIABLE LABELS Filter_19 'year=2019 (FILTER)'.
VALUE LABELS Filter_19 0 'Not Selected' 1 'Selected'.
FORMATS Filter_19 (f1.0).
FILTER BY Filter_19.
EXECUTE.
MEANS Herverdeling BY country.
FILTER OFF.
```

* Aanmaken variabelen voor gemiddelde score herverdeling per land in 2019.

```
NUMERIC Gem_Herv_PP_19 (f4.2).
DO IF (year=2019).
RECODE country
(1=6.36363636363636)
(2=5)
(3=5.375)
(4=7)
(5=5.76923076923077)
(6=6.11111111111111)
(7=6.11111111111111)
(8=5.375)
(10=5.23076923076923)
(11=5.875)
(12=7)
(13=5.2)
(14=5.875)
(16=5.25)
(20=5.1)
(21=5.55555555555556)
(22=5.16666666666667)
(23=5.85714285714286)
(24=4.77777777777778)
(25=5.7)
(26=5.77777777777778)
(27=4.42857142857143)
(28=5.375)
(29=5.55555555555556)
(31=5.78571428571429)
(37=6)
(38=5.57142857142857)
(40=5.375)
INTO Gem_Herv_PP_19.
END IF.
FREQUENCIES Gem_Herv_PP_19.
CROSSTABS Gem_Herv_PP_19 BY country.
```

* Aanmaken filter 2014 en opvragen gemiddelde score herverdeling per land.

```
COMPUTE Filter_14=(year=2014).  
VARIABLE LABELS Filter_14 'year=2014 (FILTER)'.  
VALUE LABELS Filter_14 0 'Not Selected' 1 'Selected'.  
FORMATS Filter_14 (f1.0).  
FILTER BY Filter_14.  
EXECUTE.  
MEANS Herverdeling BY country.  
FILTER OFF.
```

* Aanmaken variabelen voor gemiddelde score herverdeling per land in 2014.

```
NUMERIC Gem_Herv_PP_14 (f4.2).  
DO IF (year=2014).  
RECODE country  
(1=5.76923076923077)  
(2=5.666666666666667)  
(3=5.5)  
(4=6.444444444444445)  
(5=6)  
(6=5.76923076923077)  
(7=6.57142857142857)  
(8=5.46153846153846)  
(10=5.45454545454546)  
(11=5.71428571428571)  
(12=6.833333333333333)  
(13=4.85714285714286)  
(14=5.5)  
(16=5.7)  
(20=5.45454545454545)  
(21=4.666666666666667)  
(22=4.166666666666667)  
(23=5.833333333333333)  
(24=4.85714285714286)  
(25=5.75)  
(26=5.125)  
(27=4.444444444444445)  
(28=4.1)  
(29=5.222222222222222)  
(31=5.63636363636364)  
(37=4.5)  
(38=6.166666666666667)  
(40=4)  
INTO Gem_Herv_PP_14.  
END IF.  
FREQUENCIES Gem_Herv_PP_14.  
CROSSTABS Gem_Herv_PP_14 BY country.
```



```

* Aanmaken filter 2010 en opvragen gemiddelde score herverdeling per land.
COMPUTE Filter_10=(year=2010).
VARIABLE LABELS Filter_10 'year=2010 (FILTER)'.
VALUE LABELS Filter_10 0 'Not Selected' 1 'Selected'.
FORMATS Filter_10 (f1.0).
FILTER BY Filter_10.
EXECUTE.
MEANS Herverdeling BY country.
FILTER OFF.

```

```

* Aanmaken variabelen voor gemiddelde score herverdeling per land in 2010.
NUMERIC Gem_Herv_PP_10 (f4.2).
DO IF (year=2010).
RECODE country
(1=5.92857142857143)
(2=5.55555555555556)
(3=6)
(4=7.71428571428571)
(5=6.07692307692308)
(6=5.66666666666667)
(7=6)
(8=6.57142857142857)
(10=5.1)
(11=5.875)
(12=7)
(13=5.5)
(14=5.875)
(16=5.4)
(20=4.8)
(21=5)
(22=5.33333333333333)
(23=5.28571428571429)
(24=4.8)
(25=5.72727272727273)
(26=6.25)
(27=5.33333333333333)
(28=5)
(29=5.125)
INTO Gem_Herv_PP_10.
END IF.
FREQUENCIES Gem_Herv_PP_10.
CROSSTABS Gem_Herv_PP_10 BY country.

```

```

* Aanmaken filter 2006 en opvragen gemiddelde score herverdeling per land.

```

```

COMPUTE Filter_06=(year=2006).
VARIABLE LABELS Filter_06 'year=2006 (FILTER)'.
VALUE LABELS Filter_06 0 'Not Selected' 1 'Selected'.
FORMATS Filter_06 (f1.0).
FILTER BY Filter_06.
EXECUTE.
MEANS Herverdeling BY country.
FILTER OFF.

```

* Aanmaken variabelen voor gemiddelde score herverdeling per land in 2006.

```

NUMERIC Gem_Herv_PP_06 (f4.2).

```

```

DO IF (year=2006).

```

```

RECODE country

```

```

(1=6.1)

```

```

(2=5.88888888888889)

```

```

(3=6.16666666666667)

```

```

(4=8.16666666666667)

```

```

(5=5.9)

```

```

(6=5.25)

```

```

(7=5.83333333333333)

```

```

(8=5.94117647058824)

```

```

(10=5.25)

```

```

(11=5.28571428571429)

```

```

(12=6.4)

```

```

(13=5.85714285714286)

```

```

(14=6)

```

```

(16=5.375)

```

```

(20=5.14285714285714)

```

```

(21=4.83333333333333)

```

```

(22=5)

```

```

(23=5.4)

```

```

(24=4)

```

```

(25=5.25)

```

```

(26=5.75)

```

```

(27=5.57142857142857)

```

```

(28=5.25)

```

```

(29=5.75)

```

```

INTO Gem_Herv_PP_06.

```

```

END IF.

```

```

FREQUENCIES Gem_Herv_PP_06.

```

```

CROSSTABS Gem_Herv_PP_06 BY country.

```

* Aanmaken filter 2002 en opvragen gemiddelde score herverdeling per land.

```

COMPUTE Filter_02=(year=2002).

```

```

VARIABLE LABELS Filter_02 'year=2002 (FILTER)'.

```

```

VALUE LABELS Filter_02 0 'Not Selected' 1 'Selected'.

```

```
FORMATS Filter_02 (f1.0).
FILTER BY Filter_02.
EXECUTE.
MEANS Herverdeling BY country.
FILTER OFF.
```

* Aanmaken één variabelen voor gemiddelde score herverdeling per land voor alle jaren.

```
NUMERIC Gem_Herv_PP (f4.2).
DO IF (year=2019).
RECODE country
(1=6.36363636363636)
(2=5)
(3=5.375)
(4=7)
(5=5.76923076923077)
(6=6.11111111111111)
(7=6.11111111111111)
(8=5.375)
(10=5.23076923076923)
(11=5.875)
(12=7)
(13=5.2)
(14=5.875)
(16=5.25)
(20=5.1)
(21=5.55555555555556)
(22=5.16666666666667)
(23=5.85714285714286)
(24=4.77777777777778)
(25=5.7)
(26=5.77777777777778)
(27=4.42857142857143)
(28=5.375)
(29=5.55555555555556)
(31=5.78571428571429)
(37=6)
(38=5.57142857142857)
(40=5.375)
INTO Gem_Herv_PP.
END IF.
FREQUENCIES Gem_Herv_PP.
CROSSTABS Gem_Herv_PP BY country.
```

```
DO IF (year=2014).
```

```

RECODE country
(1=5.76923076923077)
(2=5.66666666666667)
(3=5.5)
(4=6.44444444444445)
(5=6)
(6=5.76923076923077)
(7=6.57142857142857)
(8=5.46153846153846)
(10=5.45454545454546)
(11=5.71428571428571)
(12=6.83333333333333)
(13=4.85714285714286)
(14=5.5)
(16=5.7)
(20=5.45454545454545)
(21=4.66666666666667)
(22=4.16666666666667)
(23=5.83333333333333)
(24=4.85714285714286)
(25=5.75)
(26=5.125)
(27=4.44444444444445)
(28=4.1)
(29=5.22222222222222)
(31=5.63636363636364)
(37=4.5)
(38=6.16666666666667)
(40=4)
INTO Gem_Herv_PP.
END IF.
FREQUENCIES Gem_Herv_PP.
CROSSTABS Gem_Herv_PP BY country.

```

```

DO IF (year=2010).
RECODE country
(1=5.92857142857143)
(2=5.55555555555556)
(3=6)
(4=7.71428571428571)
(5=6.07692307692308)
(6=5.66666666666667)
(7=6)
(8=6.57142857142857)
(10=5.1)
(11=5.875)
(12=7)

```

(13=5.5)
(14=5.875)
(16=5.4)
(20=4.8)
(21=5)
(22=5.333333333333333)
(23=5.28571428571429)
(24=4.8)
(25=5.72727272727273)
(26=6.25)
(27=5.333333333333333)
(28=5)
(29=5.125)
INTO Gem_Herv_PP.
END IF.
FRECUENCIES Gem_Herv_PP.
CROSSTABS Gem_Herv_PP BY country.

DO IF (year=2006).
RECODE country
(1=6.1)
(2=5.88888888888889)
(3=6.16666666666667)
(4=8.16666666666667)
(5=5.9)
(6=5.25)
(7=5.833333333333333)
(8=5.94117647058824)
(10=5.25)
(11=5.28571428571429)
(12=6.4)
(13=5.85714285714286)
(14=6)
(16=5.375)
(20=5.14285714285714)
(21=4.833333333333333)
(22=5)
(23=5.4)
(24=4)
(25=5.25)
(26=5.75)
(27=5.57142857142857)
(28=5.25)
(29=5.75)
INTO Gem_Herv_PP.
END IF.
FRECUENCIES Gem_Herv_PP.

CROSSTABS Gem_Herv_PP BY country.

* Aanmaken filter 2019 en opvragen gemiddelde score herverdeling per land (ALLEEN REGERINGSDEELNAME).

FREQUENCIES country.

FREQUENCIES year.

FREQUENCIES govt.

DO IF (year=2019).

RECODE govt (0=0) (0.5=1) (1=1) INTO Filter_19_REG.

END IF.

VARIABLE LABELS Filter_19_REG 'year = 2019 & govt >= 0 (FILTER)'.
VALUE LABELS Filter_19_REG 0 'Not Selected' 1 'Selected'.

FORMATS Filter_19_REG (f1.0).

FILTER BY Filter_19_REG.

EXECUTE.

MEANS Herverdeling BY country.

FILTER OFF.

* Aanmaken variabelen voor gemiddelde score herverdeling per land in 2019 (ALLEEN REGERINGSDEELNAME).

NUMERIC Gem_Herv_PP_19_REG (f4.2).

DO IF (year=2019).

RECODE country

(1=4.333333333333333)

(2=7)

(3=5)

(4=6)

(5=7.333333333333333)

(6=3.666666666666667)

(7=4)

(8=6.75)

(10=3.333333333333333)

(11=3)

(12=6)

(13=5.5)

(14=6.166666666666667)

(16=7)

(20=5.25)

(21=7)

```

(22=5.75)
(23=5)
(24=4.2)
(25=6.5)
(26=8)
(27=4.666666666666667)
(28=6.333333333333333)
(29=4.75)
(31=4.5)
(37=6)
(38=5)
(40=2)
INTO Gem_Herv_PP_19_REG.
END IF.
FREQUENCIES Gem_Herv_PP_19_REG.
CROSSTABS Gem_Herv_PP_19_REG BY country.

```

* Aanmaken filter 2014 en opvragen gemiddelde score herverdeling per land (ALLEEN REGERINGSDEELNAME).

```

DO IF (year=2014).
RECODE govt (0=0) (0.5=1) (1=1) INTO Filter_14_REG.
END IF.
VARIABLE LABELS Filter_14_REG 'year = 2014 & govt >= 0 (FILTER)'.
VALUE LABELS Filter_14_REG 0 'Not Selected' 1 'Selected'.
FORMATS Filter_14_REG (f1.0).
FILTER BY Filter_14_REG.
EXECUTE.
MEANS Herverdeling BY country.
FILTER OFF.

```

* Aanmaken variabelen voor gemiddelde score herverdeling per land in 2014 (ALLEEN REGERINGSDEELNAME).

```

NUMERIC Gem_Herv_PP_14_REG (f4.2).
DO IF (year=2014).
RECODE country
(1=5.14285714285714)
(2=6.666666666666667)
(3=4.666666666666667)
(4=4.5)
(5=2)
(6=7.333333333333333)
(7=4.5)
(8=4.25)
(10=4.5)
(11=4.5)
(12=4)

```

```

(13=6)
(14=5.333333333333333)
(16=4.833333333333333)
(20=4.28571428571429)
(21=5.333333333333333)
(22=3.333333333333333)
(23=3)
(24=3.333333333333333)
(25=6.25)
(26=5)
(27=4.8)
(28=7)
(29=5.5)
(31=5)
(37=5)
(38=6)
(40=2.333333333333333)
INTO Gem_Herv_PP_14_REG.
END IF.
FREQUENCIES Gem_Herv_PP_14_REG.
CROSSTABS Gem_Herv_PP_14_REG BY country.

```

* Aanmaken filter 2010 en opvragen gemiddelde score herverdeling per land (ALLEEN REGERINGSDEELNAME).

```

DO IF (year=2010).
RECODE govt (0=0) (0.5=1) (1=1) INTO Filter_10_REG.
END IF.
VARIABLE LABELS Filter_10_REG 'year = 2010 & govt >= 0 (FILTER)'.
VALUE LABELS Filter_10_REG 0 'Not Selected' 1 'Selected'.
FORMATS Filter_10_REG (f1.0).
FILTER BY Filter_10_REG.
EXECUTE.
MEANS Herverdeling BY country.
FILTER OFF.

```

* Aanmaken variabelen voor gemiddelde score herverdeling per land in 2010 (ALLEEN REGERINGSDEELNAME).

```

NUMERIC Gem_Herv_PP_10_REG (f4.2).
DO IF (year=2010).
RECODE country
(1=5.6)
(2=4)
(3=4)
(4=7)
(5=7)
(6=3)

```



```

(7=5)
(8=2.5)
(10=2.5)
(11=4.5)
(12=7)
(13=5)
(14=4.75)
(16=4)
(20=4)
(21=2.3333333333333333)
(22=4)
(23=5.5)
(24=4)
(25=4)
(26=5.5)
(27=5)
(28=3.25)
(29=5.5)
INTO Gem_Herv_PP_10_REG.
END IF.
FREQUENCIES Gem_Herv_PP_10_REG.
CROSSTABS Gem_Herv_PP_10_REG BY country.

```

* Aanmaken filter 2006 en opvragen gemiddelde score herverdeling per land (ALLEEN REGERINGSDEELNAME).

```

DO IF (year=2006).
RECODE govt (0=0) (0.5=1) (1=1) INTO Filter_06_REG.
END IF.
VARIABLE LABELS Filter_06_REG 'year = 2006 & govt >= 0 (FILTER)'.
VALUE LABELS Filter_06_REG 0 'Not Selected' 1 'Selected'.
FORMATS Filter_06_REG (f1.0).
FILTER BY Filter_06_REG.
EXECUTE.
MEANS Herverdeling BY country.
FILTER OFF.

```

* Aanmaken variabelen voor gemiddelde score herverdeling per land in 2006 (ALLEEN REGERINGSDEELNAME).

```

NUMERIC Gem_Herv_PP_06_REG (f4.2).
DO IF (year=2006).
RECODE country
(1=5.75)
(2=3.5)
(3=5.666666666666667)
(4=5)
(5=7)

```

```

(6=3)
(7=4)
(8=5.69230769230769)
(10=4)
(11=6)
(12=3.5)
(13=5)
(14=5.33333333333333)
(16=4.6)
(20=5.66666666666667)
(21=4.33333333333333)
(22=5)
(23=4)
(24=2)
(25=6)
(26=8.66666666666667)
(27=4.75)
(28=4.66666666666667)
(29=5)
INTO Gem_Herv_PP_06_REG.
END IF.
FREQUENCIES Gem_Herv_PP_06_REG.
CROSSTABS Gem_Herv_PP_06_REG BY country.

```

* Aanmaken één variabelen voor gemiddelde score herverdeling per land voor alle jaren.

```

NUMERIC Gem_Herv_PP_REG (f4.2).

```

```

DO IF (year=2019).

```

```

RECODE country

```

```

(1=4.33333333333333)

```

```

(2=7)

```

```

(3=5)

```

```

(4=6)

```

```

(5=7.33333333333333)

```

```

(6=3.66666666666667)

```

```

(7=4)

```

```

(8=6.75)

```

```

(10=3.33333333333333)

```

```

(11=3)

```

```

(12=6)

```

```

(13=5.5)

```

```

(14=6.16666666666667)

```

```

(16=7)

```

```

(20=5.25)

```

```

(21=7)

```

(22=5.75)
(23=5)
(24=4.2)
(25=6.5)
(26=8)
(27=4.666666666666667)
(28=6.333333333333333)
(29=4.75)
(31=4.5)
(37=6)
(38=5)
(40=2)
INTO Gem_Herv_PP_REG.
END IF.
FREQUENCIES Gem_Herv_PP_REG.
CROSSTABS Gem_Herv_PP_REG BY country.

DO IF (year=2014).
RECODE country
(1=5.14285714285714)
(2=6.666666666666667)
(3=4.666666666666667)
(4=4.5)
(5=2)
(6=7.333333333333333)
(7=4.5)
(8=4.25)
(10=4.5)
(11=4.5)
(12=4)
(13=6)
(14=5.333333333333333)
(16=4.833333333333333)
(20=4.28571428571429)
(21=5.333333333333333)
(22=3.333333333333333)
(23=3)
(24=3.333333333333333)
(25=6.25)
(26=5)
(27=4.8)
(28=7)
(29=5.5)
(31=5)
(37=5)
(38=6)
(40=2.333333333333333)

```
INTO Gem_Herv_PP_REG.  
END IF.  
FREQUENCIES Gem_Herv_PP_REG.  
CROSSTABS Gem_Herv_PP_REG BY country.
```

```
DO IF (year=2010).  
RECODE country  
(1=5.6)  
(2=4)  
(3=4)  
(4=7)  
(5=7)  
(6=3)  
(7=5)  
(8=2.5)  
(10=2.5)  
(11=4.5)  
(12=7)  
(13=5)  
(14=4.75)  
(16=4)  
(20=4)  
(21=2.3333333333333333)  
(22=4)  
(23=5.5)  
(24=4)  
(25=4)  
(26=5.5)  
(27=5)  
(28=3.25)  
(29=5.5)
```

```
INTO Gem_Herv_PP_REG.  
END IF.  
FREQUENCIES Gem_Herv_PP_REG.  
CROSSTABS Gem_Herv_PP_REG BY country.
```

```
DO IF (year=2006).  
RECODE country  
(1=5.75)  
(2=3.5)  
(3=5.666666666666667)  
(4=5)  
(5=7)  
(6=3)  
(7=4)  
(8=5.69230769230769)  
(10=4)
```

```

(11=6)
(12=3.5)
(13=5)
(14=5.33333333333333)
(16=4.6)
(20=5.66666666666667)
(21=4.33333333333333)
(22=5)
(23=4)
(24=2)
(25=6)
(26=8.66666666666667)
(27=4.75)
(28=4.66666666666667)
(29=5)
INTO Gem_Herv_PP_REG.
END IF.
FREQUENCIES Gem_Herv_PP_REG.
CROSSTABS Gem_Herv_PP_REG BY country.

```

* NOOT: bij elk van de write outfile's hieronder zijn handmatig de commas via crt f vervangen door punten en is een DO IF commando voor het jaartal is kwestie toegevoegd.

* Aanmaken te gebruiken recode file.

```

write outfile="Gem_Herv_PP_19.sps"
/"Recode country (" country "=" Gem_Herv_PP_19 ") into Gem_Herv_PP_19."
.
exec.

```

```

write outfile="Gem_Herv_PP_14.sps"
/"Recode country (" country "=" Gem_Herv_PP_14 ") into Gem_Herv_PP_14."
.
exec.

```

```

write outfile="Gem_Herv_PP_10.sps"
/"Recode country (" country "=" Gem_Herv_PP_10 ") into Gem_Herv_PP_10."
.
exec.

```

```

write outfile="Gem_Herv_PP_06.sps"
/"Recode country (" country "=" Gem_Herv_PP_06 ") into Gem_Herv_PP_06."
.
exec.

```

```
* Aanmaken te gebruiken recode file.  
write outfile="Gem_Herv_PP_19_REG.sps"  
/"Recode country (" country "=" Gem_Herv_PP_19_REG ") into Gem_Herv_PP_19_REG."  
.  
exec.
```

```
write outfile="Gem_Herv_PP_14_REG.sps"  
/"Recode country (" country "=" Gem_Herv_PP_14_REG ") into Gem_Herv_PP_14_REG."  
.  
exec.
```

```
write outfile="Gem_Herv_PP_10_REG.sps"  
/"Recode country (" country "=" Gem_Herv_PP_10_REG ") into Gem_Herv_PP_10_REG."  
.  
exec.
```

```
write outfile="Gem_Herv_PP_06_REG.sps"  
/"Recode country (" country "=" Gem_Herv_PP_06_REG ") into Gem_Herv_PP_06_REG."  
.  
exec.
```

Bijlage 1.6 SPSS-syntax OECD 2006

* Edit BBP.

* BEWERKEN EN EXTRAHEREN BBP PER HOOFD.

* Directory Guus.

CD "D:\Documents\Documenten\UL\Afstudeerseminar BBMLG\Data en analyse\Afhankelijke variabelen\4. Herverdeling".

GET FILE='Belasting 2006.sav'.

* Aanpassen decimalen variabelen.

FORMATS @67 (f4.2).

FORMATS @100 (f4.2).

FORMATS @133 (f4.2).

FORMATS @167 (f4.2).

* Herbenomen van de variabele land.

RENAME VARIABLES (Country = CountryName).

FREQUENCIES CountryName.

* Aanmaken land variabele voor koppeling.

AUTORECODE VARIABLES=CountryName

/INTO Country_Tijdelijk

/PRINT.

FREQUENCIES Country_Tijdelijk.

CROSSTABS Country_Tijdelijk BY CountryName.

RECODE Country_Tijdelijk

(3=1)

(9=2)

(13=3)

(14=4)

(33=5)

(12=6)

(17=7)

(19=8)

(26=10)

(37=11)

(30=12)

(2=13)

(11=14)

(34=16)

(8=21)

(10=22)
(15=23)
(22=24)
(23=25)
(29=26)
(31=28)
(32=29)
(24=38)
(ELS=SYSMIS)
INTO country.
VALUE LABELS country 1 'BE' 2 'DK' 3 'DE' 4 'GR' 5 'ES' 6 'FR' 7 'IE' 8 'IT' 10 'NL' 11 'GB' 12 'PT'
13 'AT' 14 'FI' 16 'SE' 20 'BG' 21 'CZ' 22 'EE' 23 'HU' 24 'LV' 25 'LT' 26 'PL' 27 'RO' 28 'SK' 29 'SI'
31 'HR' 37 'MT' 38 'LU' 40 'CY'.
CROSSTABS country BY Country_Tijdelijk.

* Aanmaken variabelen voor progressiviteit van belasting.
COMPUTE BelastingPR06= @167 - @67.

* Verwijderen niet te gebruiken cases/landen.
FREQUENCIES country.

USE ALL.
SELECT IF (~ MISSING(country)).
EXECUTE.

FREQUENCIES country.

MEANS BelastingPR06 BY country.

* NOOT: bij elk van de write outfile's hieronder zijn handmatig de commas via crt f
vervangen door punten en is een DO IF commando voor het jaartal is kwestie toegevoegd.

* Aanmaken te gebruiken recode file.
write outfile="BelastingPR06_recode.sps"
/"Recode Country (" country "=" BelastingPR06 ") into BelastingPR06."
.
exec.

Bijlage 1.7 SPSS-syntax OECD 2010

* Edit BBP.

* BEWERKEN EN EXTRAHEREN BBP PER HOOFD.

* Directory Guus.

CD "D:\Documents\Documenten\UL\Afstudeerseminar BBMLG\Data en analyse\Afhankelijke variabelen\4. Herverdeling".

GET FILE='Belasting 2010.sav'.

* Aanpassen decimalen variabelen.

FORMATS @67 (f4.2).

FORMATS @100 (f4.2).

FORMATS @133 (f4.2).

FORMATS @167 (f4.2).

* Herbenomen van de variabele land.

RENAME VARIABLES (Country = CountryName).

FREQUENCIES CountryName.

* Aanmaken land variabele voor koppeling.

AUTORECODE VARIABLES=CountryName

/INTO Country_Tijdelijk

/PRINT.

FREQUENCIES Country_Tijdelijk.

CROSSTABS Country_Tijdelijk BY CountryName.

RECODE Country_Tijdelijk

(3=1)

(9=2)

(13=3)

(14=4)

(33=5)

(12=6)

(17=7)

(19=8)

(26=10)

(37=11)

(30=12)

(2=13)

(11=14)

(34=16)

(8=21)

```
(10=22)
(15=23)
(22=24)
(23=25)
(29=26)
(31=28)
(32=29)
(24=38)
(ELS=SYSMIS)
INTO country.
VALUE LABELS country 1 'BE' 2 'DK' 3 'DE' 4 'GR' 5 'ES' 6 'FR' 7 'IE' 8 'IT' 10 'NL' 11 'GB' 12 'PT'
13 'AT' 14 'FI' 16 'SE' 20 'BG' 21 'CZ' 22 'EE' 23 'HU' 24 'LV' 25 'LT' 26 'PL' 27 'RO' 28 'SK' 29 'SI'
31 'HR' 37 'MT' 38 'LU' 40 'CY'.
CROSSTABS country BY Country_Tijdelijk.
```

* Aanmaken variabelen voor progressiviteit van belasting.
COMPUTE BelastingPR10= @167 - @67.

* Verwijderen niet te gebruiken cases/landen.
FREQUENCIES country.

```
USE ALL.
SELECT IF (~ MISSING(country)).
EXECUTE.
```

```
FREQUENCIES country.
```

```
MEANS BelastingPR10 BY country.
```

* NOOT: bij elk van de write outfile's hieronder zijn handmatig de commas via crt f vervangen door punten en is een DO IF commando voor het jaartal is kwestie toegevoegd.

```
* Aanmaken te gebruiken recode file.
write outfile="BelastingPR10_recode.sps"
/"Recode Country (" country "=" BelastingPR10 ") into BelastingPR10 ."
.
exec.
```

Bijlage 1.8 SPSS-syntax OECD 2014

* Edit BBP.

* BEWERKEN EN EXTRAHEREN BBP PER HOOFD.

* Directory Guus.

CD "D:\Documents\Documenten\UL\Afstudeerseminar BBMLG\Data en analyse\Afhankelijke variabelen\4. Herverdeling".

GET FILE='Belasting 2014.sav'.

* Aanpassen decimalen variabelen.

FORMATS @67 (f4.2).

FORMATS @100 (f4.2).

FORMATS @133 (f4.2).

FORMATS @167 (f4.2).

* Herbenomen van de variabele land.

RENAME VARIABLES (Country = CountryName).

FREQUENCIES CountryName.

* Aanmaken land variabele voor koppeling.

AUTORECODE VARIABLES=CountryName

/INTO Country_Tijdelijk

/PRINT.

FREQUENCIES Country_Tijdelijk.

CROSSTABS Country_Tijdelijk BY CountryName.

RECODE Country_Tijdelijk

(3=1)

(9=2)

(13=3)

(14=4)

(33=5)

(12=6)

(17=7)

(19=8)

(26=10)

(37=11)

(30=12)

(2=13)

(11=14)

(34=16)

(8=21)

```
(10=22)
(15=23)
(22=24)
(23=25)
(29=26)
(31=28)
(32=29)
(24=38)
(ELS=SYSMIS)
INTO country.
VALUE LABELS country 1 'BE' 2 'DK' 3 'DE' 4 'GR' 5 'ES' 6 'FR' 7 'IE' 8 'IT' 10 'NL' 11 'GB' 12 'PT'
13 'AT' 14 'FI' 16 'SE' 20 'BG' 21 'CZ' 22 'EE' 23 'HU' 24 'LV' 25 'LT' 26 'PL' 27 'RO' 28 'SK' 29 'SI'
31 'HR' 37 'MT' 38 'LU' 40 'CY'.
CROSSTABS country BY Country_Tijdelijk.
```

* Aanmaken variabelen voor progressiviteit van belasting.
COMPUTE BelastingPR14= @167 - @67.

* Verwijderen niet te gebruiken cases/landen.
FREQUENCIES country.

```
USE ALL.
SELECT IF (~ MISSING(country)).
EXECUTE.
```

```
FREQUENCIES country.
```

```
MEANS BelastingPR14 BY country.
```

* NOOT: bij elk van de write outfile's hieronder zijn handmatig de commas via crt f vervangen door punten en is een DO IF commando voor het jaartal is kwestie toegevoegd.

```
* Aanmaken te gebruiken recode file.
write outfile="BelastingPR14_recode.sps"
/"Recode Country (" country "=" BelastingPR14 ") into BelastingPR14."
.
exec.
```

Bijlage 1.9 SPSS-syntax OECD 2019

* Edit BBP.

* BEWERKEN EN EXTRAHEREN BBP PER HOOFD.

* Directory Guus.

CD "D:\Documents\Documenten\UL\Afstudeerseminar BBMLG\Data en analyse\Afhankelijke variabelen\4. Herverdeling".

GET FILE='Belasting 2019.sav'.

* Aanpassen decimalen variabelen.

FORMATS @67 (f4.2).

FORMATS @100 (f4.2).

FORMATS @133 (f4.2).

FORMATS @167 (f4.2).

* Herbenomen van de variabele land.

RENAME VARIABLES (Country = CountryName).

FREQUENCIES CountryName.

* Aanmaken land variabele voor koppeling.

AUTORECODE VARIABLES=CountryName

/INTO Country_Tijdelijk

/PRINT.

FREQUENCIES Country_Tijdelijk.

CROSSTABS Country_Tijdelijk BY CountryName.

RECODE Country_Tijdelijk

(3=1)

(9=2)

(13=3)

(14=4)

(33=5)

(12=6)

(17=7)

(19=8)

(26=10)

(37=11)

(30=12)

(2=13)

(11=14)

(34=16)

(8=21)

```
(10=22)
(15=23)
(22=24)
(23=25)
(29=26)
(31=28)
(32=29)
(24=38)
(ELS=SYSMIS)
INTO country.
VALUE LABELS country 1 'BE' 2 'DK' 3 'DE' 4 'GR' 5 'ES' 6 'FR' 7 'IE' 8 'IT' 10 'NL' 11 'GB' 12 'PT'
13 'AT' 14 'FI' 16 'SE' 20 'BG' 21 'CZ' 22 'EE' 23 'HU' 24 'LV' 25 'LT' 26 'PL' 27 'RO' 28 'SK' 29 'SI'
31 'HR' 37 'MT' 38 'LU' 40 'CY'.
CROSSTABS country BY Country_Tijdelijk.
```

* Aanmaken variabelen voor progressiviteit van belasting.
COMPUTE BelastingPR19= @167 - @67.

* Verwijderen niet te gebruiken cases/landen.
FREQUENCIES country.

```
USE ALL.
SELECT IF ( ~ MISSING(country)).
EXECUTE.
```

```
FREQUENCIES country.
```

```
MEANS BelastingPR19 BY country.
```

* NOOT: bij elk van de write outfile's hieronder zijn handmatig de commas via crt f vervangen door punten en is een DO IF commando voor het jaartal is kwestie toegevoegd.

```
* Aanmaken te gebruiken recode file.
write outfile="BelastingPR19_recode.sps"
/"Recode Country (" country "=" BelastingPR19 ") into BelastingPR19."
.
exec.
```

Bijlage 1.10 SPSS-syntax WDI

* Edit BBP.

* BEWERKEN EN EXTRAHEREN WDI - BBP PER HOOFD.

* Directory Guus.

CD "D:\Documents\Documenten\UL\Afstudeerseminar BBMLG\Data en analyse\BBP per hoofd".

GET FILE='BBP per hoofd data (World_Development_ Indicators).sav'.

* Aanpassen meetniveau variabelen van nominal naar scale.

VARIABLE LEVEL VAR00003 VAR00004 (SCALE).

* Herbenomen van de variabele land.

RENAME VARIABLES (VAR00001 = CountryName).

FREQUENCIES CountryName.

* Herbenoemen van de variabele 3 letter land.

RENAME VARIABLES (VAR00002 = Country_DRIE).

FREQUENCIES Country_DRIE.

*Herbenoemen van de variabelen voor jaren.

RENAME VARIABLES

(VAR00003 = BBP2000)

(VAR00004 = BBP2001)

(VAR00005 = BBP2002)

(VAR00006 = BBP2003)

(VAR00007 = BBP2004)

(VAR00008 = BBP2005)

(VAR00009 = BBP2006)

(VAR00010 = BBP2007)

(VAR00011 = BBP2008)

(VAR00012 = BBP2009)

(VAR00013 = BBP2010)

(VAR00014 = BBP2011)

(VAR00015 = BBP2012)

(VAR00016 = BBP2013)

(VAR00017 = BBP2014)

(VAR00018 = BBP2015)

(VAR00019 = BBP2016)

(VAR00020 = BBP2017)

(VAR00021 = BBP2018)

(VAR00022 = BBP2019).

```
* Aanmaken land variabele voor koppeling.  
AUTORECODE VARIABLES=CountryName  
  /INTO Country_Tijdelijk  
  /PRINT.  
FREQUENCIES Country_Tijdelijk.  
CROSSTABS Country_Tijdelijk BY CountryName.
```

```
RECODE Country_Tijdelijk
```

```
(20=1)
```

```
(57=2)
```

```
(87=3)
```

```
(90=4)
```

```
(222=5)
```

```
(82=6)
```

```
(114=7)
```

```
(117=8)
```

```
(172=10)
```

```
(251=11)
```

```
(195=12)
```

```
(13=13)
```

```
(80=14)
```

```
(233=16)
```

```
(31=20)
```

```
(56=21)
```

```
(70=22)
```

```
(103=23)
```

```
(134=24)
```

```
(141=25)
```

```
(194=26)
```

```
(200=27)
```

```
(213=28)
```

```
(214=29)
```

```
(52=31)
```

```
(152=37)
```

```
(145=38)
```

```
(55=40)
```

```
(ELS=SYSMIS)
```

```
INTO country.
```

```
VALUE LABELS country 1 'BE' 2 'DK' 3 'DE' 4 'GR' 5 'ES' 6 'FR' 7 'IE' 8 'IT' 10 'NL' 11 'GB' 12 'PT'  
13 'AT' 14 'FI' 16 'SE' 20 'BG' 21 'CZ' 22 'EE' 23 'HU' 24 'LV' 25 'LT' 26 'PL' 27 'RO' 28 'SK' 29 'SI'  
31 'HR' 37 'MT' 38 'LU' 40 'CY'.
```

```
CROSSTABS country BY Country_Tijdelijk.
```


* Verwijderen niet te gebruiken cases/landen.
FREQUENCIES country.

USE ALL.
SELECT IF (~ MISSING(country)).
EXECUTE.

FREQUENCIES country.

* NOOT: bij elk van de write outfile's hieronder zijn handmatig de commas via crt f
vervangen door punten en is een DO IF commando voor het jaartal is kwestie toegevoegd.

* Aanmaken te gebruiken recode file.
write outfile="BBP19_recode.sps"
/"Recode Country (" country "=" BBP2019 ") into BBP19."
.
exec.

* Aanmaken te gebruiken recode file.
write outfile="BBP14_recode.sps"
/"Recode Country (" country "=" BBP2014 ") into BBP14."
.
EXECUTE.

* Aanmaken te gebruiken recode file.
write outfile="BBP10_recode.sps"
/"Recode Country (" country "=" BBP2010 ") into BBP10."
.
exec.

* Aanmaken te gebruiken recode file.
write outfile="BBP06_recode.sps"
/"Recode Country (" country "=" BBP2006 ") into BBP06."
.
exec.

Bijlage 1.11 SPSS-syntax Moederbestand

* Moederbestand scriptie.

* In dit syntax bestand wordt eerst een nieuwe dataset aangemaakt, gebaseerd op de landen en bijhorende landcodes van de CHES dataset.

* Daarna worden de writeout files geïmporteerd.

* Aanmaken nieuwe dataset met id variabele.

```
INPUT PROGRAM.  
LOOP id=1 to 112.  
END CASE.  
END LOOP.  
END FILE.  
END INPUT PROGRAM.  
EXECUTE.
```

* Aanmaken land variabelen.

```
NUMERIC var1 (f2.0).  
IF (id le 4) var1=1.  
IF (id ge 5 and id le 8) var1=2.  
IF (id ge 9 and id le 12) var1=3.  
IF (id ge 13 and id le 16) var1=4.  
IF (id ge 17 and id le 20) var1=5.  
IF (id ge 21 and id le 24) var1=6.  
IF (id ge 25 and id le 28) var1=7.  
IF (id ge 29 and id le 32) var1=8.  
IF (id ge 33 and id le 36) var1=10.  
IF (id ge 37 and id le 40) var1=11.  
IF (id ge 41 and id le 44) var1=12.  
IF (id ge 45 and id le 48) var1=13.  
IF (id ge 49 and id le 52) var1=14.  
IF (id ge 53 and id le 56) var1=16.  
IF (id ge 57 and id le 60) var1=20.  
IF (id ge 61 and id le 64) var1=21.  
IF (id ge 65 and id le 68) var1=22.  
IF (id ge 69 and id le 72) var1=23.  
IF (id ge 73 and id le 76) var1=24.  
IF (id ge 77 and id le 80) var1=25.  
IF (id ge 81 and id le 84) var1=26.  
IF (id ge 85 and id le 88) var1=27.  
IF (id ge 89 and id le 92) var1=28.  
IF (id ge 93 and id le 96) var1=29.  
IF (id ge 97 and id le 100) var1=31.  
IF (id ge 101 and id le 104) var1=37.
```

```
IF (id ge 105 and id le 108) var1=38.  
IF (id ge 109) var1=40.  
EXECUTE.
```

```
RENAME VARIABLES (var1= country).  
VALUE LABELS country 1 'BE' 2 'DK' 3 'DE' 4 'GR' 5 'ES' 6 'FR' 7 'IE' 8 'IT' 10 'NL' 11 'GB' 12 'PT'  
13 'AT' 14 'FI' 16 'SE' 20 'BG' 21 'CZ' 22 'EE' 23 'HU' 24 'LV' 25 'LT' 26 'PL' 27 'RO' 28 'SK' 29 'SI'  
31 'HR' 37 'MT' 38 'LU' 40 'CY'.
```

* Aanmaken jaar variabelen.

```
NUMERIC year (f4.0).  
IF (id eq 1) year=2006.  
IF (id eq 5) year=2006.  
IF (id eq 9) year=2006.  
IF (id eq 13) year=2006.  
IF (id eq 17) year=2006.  
IF (id eq 21) year=2006.  
IF (id eq 25) year=2006.  
IF (id eq 29) year=2006.  
IF (id eq 33) year=2006.  
IF (id eq 37) year=2006.  
IF (id eq 41) year=2006.  
IF (id eq 45) year=2006.  
IF (id eq 49) year=2006.  
IF (id eq 53) year=2006.  
IF (id eq 57) year=2006.  
IF (id eq 61) year=2006.  
IF (id eq 65) year=2006.  
IF (id eq 69) year=2006.  
IF (id eq 73) year=2006.  
IF (id eq 77) year=2006.  
IF (id eq 81) year=2006.  
IF (id eq 85) year=2006.  
IF (id eq 89) year=2006.  
IF (id eq 93) year=2006.  
IF (id eq 97) year=2006.  
IF (id eq 101) year=2006.  
IF (id eq 105) year=2006.  
IF (id eq 109) year=2006.  
EXECUTE.
```

```
IF (id eq 2) year=2010.  
IF (id eq 6) year=2010.  
IF (id eq 10) year=2010.  
IF (id eq 14) year=2010.  
IF (id eq 18) year=2010.
```

IF (id eq 22) year=2010.
IF (id eq 26) year=2010.
IF (id eq 30) year=2010.
IF (id eq 34) year=2010.
IF (id eq 38) year=2010.
IF (id eq 42) year=2010.
IF (id eq 46) year=2010.
IF (id eq 50) year=2010.
IF (id eq 54) year=2010.
IF (id eq 58) year=2010.
IF (id eq 62) year=2010.
IF (id eq 66) year=2010.
IF (id eq 70) year=2010.
IF (id eq 74) year=2010.
IF (id eq 78) year=2010.
IF (id eq 82) year=2010.
IF (id eq 86) year=2010.
IF (id eq 90) year=2010.
IF (id eq 94) year=2010.
IF (id eq 98) year=2010.
IF (id eq 102) year=2010.
IF (id eq 106) year=2010.
IF (id eq 110) year=2010.
EXECUTE.

IF (id eq 3) year=2014.
IF (id eq 7) year=2014.
IF (id eq 11) year=2014.
IF (id eq 15) year=2014.
IF (id eq 19) year=2014.
IF (id eq 23) year=2014.
IF (id eq 27) year=2014.
IF (id eq 31) year=2014.
IF (id eq 35) year=2014.
IF (id eq 39) year=2014.
IF (id eq 43) year=2014.
IF (id eq 47) year=2014.
IF (id eq 51) year=2014.
IF (id eq 55) year=2014.
IF (id eq 59) year=2014.
IF (id eq 63) year=2014.
IF (id eq 67) year=2014.
IF (id eq 71) year=2014.
IF (id eq 75) year=2014.
IF (id eq 79) year=2014.
IF (id eq 83) year=2014.
IF (id eq 87) year=2014.

IF (id eq 91) year=2014.
IF (id eq 95) year=2014.
IF (id eq 99) year=2014.
IF (id eq 103) year=2014.
IF (id eq 107) year=2014.
IF (id eq 111) year=2014.
EXECUTE.

IF (id eq 4) year=2019.
IF (id eq 8) year=2019.
IF (id eq 12) year=2019.
IF (id eq 16) year=2019.
IF (id eq 20) year=2019.
IF (id eq 24) year=2019.
IF (id eq 28) year=2019.
IF (id eq 32) year=2019.
IF (id eq 36) year=2019.
IF (id eq 40) year=2019.
IF (id eq 44) year=2019.
IF (id eq 48) year=2019.
IF (id eq 52) year=2019.
IF (id eq 56) year=2019.
IF (id eq 60) year=2019.
IF (id eq 64) year=2019.
IF (id eq 68) year=2019.
IF (id eq 72) year=2019.
IF (id eq 76) year=2019.
IF (id eq 80) year=2019.
IF (id eq 84) year=2019.
IF (id eq 88) year=2019.
IF (id eq 92) year=2019.
IF (id eq 96) year=2019.
IF (id eq 100) year=2019.
IF (id eq 104) year=2019.
IF (id eq 108) year=2019.
IF (id eq 112) year=2019.
EXECUTE.

SAVE OUTFILE="D:\Documents\Documenten\UL\Afstudeerseminar BBMLG\Data en analyse\Eindanalyse\Moederbestand.sav".

Bijlage 1.12 SPSS-syntax Eindanalyse

* Eindanalyse.

* Directory Guus.

CD "D:\Documents\Documenten\UL\Afstudeerseminar BBMLG\Data en analyse\Eindanalyse".

GET FILE='Moederbestand.sav'.

Set TNUMBERS=BOTH ONUMBERS=BOTH OVARs=BOTH TVARS=BOTH.

SORT CASES BY country.

Display labels.

* Toevoegen ESS variabelen.

include file 'Herv_Burgers_18_recode.sps'.

MISSING VALUES Gem_Herv_B_18 (-999).

FREQUENCIES Gem_Herv_B_18.

include file 'Herv_Burgers_14_recode.sps'.

MISSING VALUES Gem_Herv_B_14 (-999).

FREQUENCIES Gem_Herv_B_14.

include file 'Herv_Burgers_10_recode.sps'.

MISSING VALUES Gem_Herv_B_10 (-999).

FREQUENCIES Gem_Herv_B_10.

include file 'Herv_Burgers_06_recode.sps'.

MISSING VALUES Gem_Herv_B_06 (-999).

FREQUENCIES Gem_Herv_B_06.

* Aanmaken één variabelen voor Burgers per land voor alle jaren.

DO IF (year=2019).

COMPUTE Gem_Herv_B= Gem_Herv_B_18.

END IF.

FREQUENCIES Gem_Herv_B.

CROSSTABS Gem_Herv_B BY country.

DO IF (year=2014).

COMPUTE Gem_Herv_B= Gem_Herv_B_14.

```
END IF.  
FREQUENCIES Gem_Herv_B.  
CROSSTABS Gem_Herv_B BY country.
```

```
DO IF (year=2010).  
COMPUTE Gem_Herv_B= Gem_Herv_B_10.  
END IF.  
FREQUENCIES Gem_Herv_B.  
CROSSTABS Gem_Herv_B BY country.
```

```
DO IF (year=2006).  
COMPUTE Gem_Herv_B= Gem_Herv_B_06.  
END IF.  
FREQUENCIES Gem_Herv_B.  
CROSSTABS Gem_Herv_B BY country.
```

```
MISSING VALUES Gem_Herv_B (-999).  
FREQUENCIES Gem_Herv_B.
```

```
* Toevoegen CHES variabelen.  
include file 'Gem_Herv_PP_19.sps'.  
FREQUENCIES Gem_Herv_PP_19.
```

```
include file 'Gem_Herv_PP_14.sps'.  
FREQUENCIES Gem_Herv_PP_14.
```

```
include file 'Gem_Herv_PP_10.sps'.  
FREQUENCIES Gem_Herv_PP_10.
```

```
include file 'Gem_Herv_PP_06.sps'.  
FREQUENCIES Gem_Herv_PP_06.
```

```
include file 'Gem_Herv_PP_19_REG.sps'.  
FREQUENCIES Gem_Herv_PP_19_REG.
```

```
include file 'Gem_Herv_PP_14_REG.sps'.  
FREQUENCIES Gem_Herv_PP_14_REG.
```

```
include file 'Gem_Herv_PP_10_REG.sps'.  
FREQUENCIES Gem_Herv_PP_10_REG.
```

```
include file 'Gem_Herv_PP_06_REG.sps'.  
FREQUENCIES Gem_Herv_PP_06_REG.
```

* Aanmaken één variabelen voor Politieke Partijen per land voor alle jaren.

DO IF (year=2019).

COMPUTE Gem_Herv_PP= Gem_Herv_PP_19.

END IF.

FREQUENCIES Gem_Herv_PP.

CROSSTABS Gem_Herv_PP BY country.

DO IF (year=2014).

COMPUTE Gem_Herv_PP= Gem_Herv_PP_14.

END IF.

FREQUENCIES Gem_Herv_PP.

CROSSTABS Gem_Herv_PP BY country.

DO IF (year=2010).

COMPUTE Gem_Herv_PP= Gem_Herv_PP_10.

END IF.

FREQUENCIES Gem_Herv_PP.

CROSSTABS Gem_Herv_PP BY country.

DO IF (year=2006).

COMPUTE Gem_Herv_PP= Gem_Herv_PP_06.

END IF.

FREQUENCIES Gem_Herv_PP.

CROSSTABS Gem_Herv_PP BY country.

* Aanmaken één variabelen voor Politieke Partijen Regering per land voor alle jaren.

DO IF (year=2019).

COMPUTE Gem_Herv_PP_REG= Gem_Herv_PP_19_REG.

END IF.

FREQUENCIES Gem_Herv_PP_REG.

CROSSTABS Gem_Herv_PP_REG BY country.

DO IF (year=2014).

COMPUTE Gem_Herv_PP_REG= Gem_Herv_PP_14_REG.

END IF.

FREQUENCIES Gem_Herv_PP_REG.

CROSSTABS Gem_Herv_PP_REG BY country.

DO IF (year=2010).

COMPUTE Gem_Herv_PP_REG= Gem_Herv_PP_10_REG.

END IF.

FREQUENCIES Gem_Herv_PP_REG.

CROSSTABS Gem_Herv_PP_REG BY country.

DO IF (year=2006).

COMPUTE Gem_Herv_PP_REG= Gem_Herv_PP_06_REG.


```
END IF.  
FREQUENCIES Gem_Herv_PP_REG.  
CROSSTABS Gem_Herv_PP_REG BY country.
```

```
* Toevoegen Belasting variabelen.  
include file 'BelastingPR19_recode.sps'.  
FREQUENCIES BelastingPR19.
```

```
include file 'BelastingPR14_recode.sps'.  
FREQUENCIES BelastingPR14.
```

```
include file 'BelastingPR10_recode.sps'.  
FREQUENCIES BelastingPR10.
```

```
include file 'BelastingPR06_recode.sps'.  
FREQUENCIES BelastingPR06.
```

```
* Aanmaken één variabelen voor Belasting Progressiviteit per land voor alle jaren.  
DO IF (year=2019).  
COMPUTE BelastingPR= BelastingPR19.  
END IF.  
FREQUENCIES BelastingPR.  
CROSSTABS Gem_Herv_PP BY country.
```

```
DO IF (year=2014).  
COMPUTE BelastingPR= BelastingPR14.  
END IF.  
FREQUENCIES BelastingPR.  
CROSSTABS BelastingPR BY country.
```

```
DO IF (year=2010).  
COMPUTE BelastingPR= BelastingPR10.  
END IF.  
FREQUENCIES BelastingPR.  
CROSSTABS BelastingPR BY country.
```

```
DO IF (year=2006).  
COMPUTE BelastingPR= BelastingPR06.  
END IF.  
FREQUENCIES BelastingPR.  
CROSSTABS BelastingPR BY country.
```

```
* Toevoegen BBP variabelen.  
include file 'BBP19_recode.sps'.  
FREQUENCIES BBP19.
```

```
include file 'BBP14_recode.sps'.  
FREQUENCIES BBP14.
```

```
include file 'BBP10_recode.sps'.  
FREQUENCIES BBP10.
```

```
include file 'BBP06_recode.sps'.  
FREQUENCIES BBP06.
```

```
* Aanmaken één variabelen voor BBP per land voor alle jaren.  
DO IF (year=2019).  
COMPUTE BBP= BBP19.  
END IF.  
FREQUENCIES BBP.  
CROSSTABS BBP BY country.
```

```
DO IF (year=2014).  
COMPUTE BBP= BBP14.  
END IF.  
FREQUENCIES BBP.  
CROSSTABS BBP BY country.
```

```
DO IF (year=2010).  
COMPUTE BBP= BBP10.  
END IF.  
FREQUENCIES BBP.  
CROSSTABS BBP BY country.
```

```
DO IF (year=2006).  
COMPUTE BBP= BBP06.  
END IF.  
FREQUENCIES BBP.  
CROSSTABS BBP BY country.
```

```
* Aanmaken lagged variabele Herverdeling Burgers.  
CREATE  
/Gem_Herv_B_14_LAG=LAG(Gem_Herv_B_14 1).
```

```
CREATE
/Gem_Herv_B_10_LAG=LAG(Gem_Herv_B_10 1).
```

```
CREATE
/Gem_Herv_B_06_LAG=LAG(Gem_Herv_B_06 1).
```

```
DO IF (year=2019).
COMPUTE Gem_Herv_B_LAG= Gem_Herv_B_14_LAG.
END IF.
FREQUENCIES Gem_Herv_B_LAG.
CROSSTABS Gem_Herv_B_LAG BY country.
```

```
DO IF (year=2014).
COMPUTE Gem_Herv_B_LAG= Gem_Herv_B_10_LAG.
END IF.
FREQUENCIES Gem_Herv_B_LAG.
CROSSTABS Gem_Herv_B_LAG BY country.
```

```
DO IF (year=2010).
COMPUTE Gem_Herv_B_LAG= Gem_Herv_B_06_LAG.
END IF.
FREQUENCIES Gem_Herv_B_LAG.
CROSSTABS Gem_Herv_B_LAG BY country.
```

* Aanmaken lagged variabele Herverdeling Politieke Partijen.

```
CREATE
/Gem_Herv_PP_14_LAG=LAG(Gem_Herv_PP_14 1).
```

```
CREATE
/Gem_Herv_PP_10_LAG=LAG(Gem_Herv_PP_10 1).
```

```
CREATE
/Gem_Herv_PP_06_LAG=LAG(Gem_Herv_PP_06 1).
```

```
DO IF (year=2019).
COMPUTE Gem_Herv_PP_LAG= Gem_Herv_PP_14_LAG.
END IF.
FREQUENCIES Gem_Herv_PP_LAG.
CROSSTABS Gem_Herv_PP_LAG BY country.
```

```
DO IF (year=2014).
COMPUTE Gem_Herv_PP_LAG= Gem_Herv_PP_10_LAG.
```

```
END IF.  
FREQUENCIES Gem_Herv_PP_LAG.  
CROSSTABS Gem_Herv_PP_LAG BY country.
```

```
DO IF (year=2010).  
COMPUTE Gem_Herv_PP_LAG= Gem_Herv_PP_06_LAG.  
END IF.  
FREQUENCIES Gem_Herv_PP_LAG.  
CROSSTABS Gem_Herv_PP_LAG BY country.
```

* Aanmaken lagged variabele Herverdeling Politieke Partijen Regering.

```
CREATE  
/Gem_Herv_PP_14_REG_LAG=LAG(Gem_Herv_PP_14_REG 1).
```

```
CREATE  
/Gem_Herv_PP_10_REG_LAG=LAG(Gem_Herv_PP_10_REG 1).
```

```
CREATE  
/Gem_Herv_PP_06_REG_LAG=LAG(Gem_Herv_PP_06_REG 1).
```

```
DO IF (year=2019).  
COMPUTE Gem_Herv_PP_REG_LAG= Gem_Herv_PP_14_REG_LAG.  
END IF.  
FREQUENCIES Gem_Herv_PP_REG_LAG.  
CROSSTABS Gem_Herv_PP_REG_LAG BY country.
```

```
DO IF (year=2014).  
COMPUTE Gem_Herv_PP_REG_LAG= Gem_Herv_PP_10_REG_LAG.  
END IF.  
FREQUENCIES Gem_Herv_PP_REG_LAG.  
CROSSTABS Gem_Herv_PP_REG_LAG BY country.
```

```
DO IF (year=2010).  
COMPUTE Gem_Herv_PP_REG_LAG= Gem_Herv_PP_06_REG_LAG.  
END IF.  
FREQUENCIES Gem_Herv_PP_REG_LAG.  
CROSSTABS Gem_Herv_PP_REG_LAG BY country.
```

* Aanmaken lagged variabele Belasting Progressiviteit.

```
CREATE
```

```
/BelastingPR14_LAG=LAG(BelastingPR14 1).
```

```
CREATE
```

```
/BelastingPR10_LAG=LAG(BelastingPR10 1).
```

```
CREATE
```

```
/BelastingPR06_LAG=LAG(BelastingPR06 1).
```

```
DO IF (year=2019).
```

```
COMPUTE BelastingPR_LAG= BelastingPR14_LAG.
```

```
END IF.
```

```
FREQUENCIES BelastingPR_LAG.
```

```
CROSSTABS BelastingPR_LAG BY country.
```

```
DO IF (year=2014).
```

```
COMPUTE BelastingPR_LAG= BelastingPR10_LAG.
```

```
END IF.
```

```
FREQUENCIES BelastingPR_LAG.
```

```
CROSSTABS BelastingPR_LAG BY country.
```

```
DO IF (year=2010).
```

```
COMPUTE BelastingPR_LAG= BelastingPR06_LAG.
```

```
END IF.
```

```
FREQUENCIES BelastingPR_LAG.
```

```
CROSSTABS BelastingPR_LAG BY country.
```

```
* Aanmaken lagged variabele Bbp.
```

```
CREATE
```

```
/BBP14_LAG=LAG(BBP14 1).
```

```
CREATE
```

```
/BBP10_LAG=LAG(BBP10 1).
```

```
CREATE
```

```
/BBP06_LAG=LAG(BBP06 1).
```

```
DO IF (year=2019).
```

```
COMPUTE BBP_LAG= BBP14_LAG.
```

```
END IF.
```

```
FREQUENCIES BBP_LAG.
```

```
CROSSTABS BBP_LAG BY country.
```

```
DO IF (year=2014).  
COMPUTE BBP_LAG= BBP10_LAG.  
END IF.  
FREQUENCIES BBP_LAG.  
CROSSTABS BBP_LAG BY country.
```

```
DO IF (year=2010).  
COMPUTE BBP_LAG= BBP06_LAG.  
END IF.  
FREQUENCIES BBP_LAG.  
CROSSTABS BBP_LAG BY country.
```

```
* Aapassen meetniveau id.  
VARIABLE LEVEL id (nominal).
```

```
* Aanpassen meetniveau land.  
VARIABLE LEVEL country (nominal).
```

```
* Aanmaken land-dummys.  
SPSSINC CREATE DUMMIES VARIABLE=country  
ROOTNAME1=Dum_country  
/OPTIONS ORDER=A USEVALUELABELS=YES USEML=YES OMITFIRST=NO.
```

```
* Aapassen meetniveau jaar.  
VARIABLE LEVEL year (ordinal).
```

```
* Aanmaken jaar-dummys.  
DATASET ACTIVATE DataSet1.  
SPSSINC CREATE DUMMIES VARIABLE=year  
ROOTNAME1=Dum_year  
/OPTIONS ORDER=A USEVALUELABELS=YES USEML=YES OMITFIRST=NO.
```

```
* BESCHRIJVENDE STATISTIEK.
```

* Opvragen scores per land.

MEANS Gem_Herv_B_18 BY country.

MEANS Gem_Herv_B_14 BY country.

MEANS Gem_Herv_B_10 BY country.

MEANS Gem_Herv_B_06 BY country.

MEANS Gem_Herv_PP_19_REG BY country.

MEANS Gem_Herv_PP_14_REG BY country.

MEANS Gem_Herv_PP_10_REG BY country.

MEANS Gem_Herv_PP_06_REG BY country.

MEANS BelastingPR19 BY country.

MEANS BelastingPR14 BY country.

MEANS BelastingPR10 BY country.

MEANS BelastingPR06 BY country.

* Opvragen algemene beschrijvende statistieken.

DESCRIPTIVES Gem_Herv_B_18 Gem_Herv_PP_19_REG BelastingPR19 BBP19.

DESCRIPTIVES Gem_Herv_B_14 Gem_Herv_PP_14_REG BelastingPR14 BBP14.

DESCRIPTIVES Gem_Herv_B_10 Gem_Herv_PP_10_REG BelastingPR10 BBP10.

DESCRIPTIVES Gem_Herv_B_06 Gem_Herv_PP_06_REG BelastingPR06 BBP06.

* Correlaties binnen elk jaar.

CORRELATIONS

/VARIABLES=Gem_Herv_B_18 Gem_Herv_PP_19_REG BelastingPR19 BBP19

/PRINT=TWOTAIL NOSIG FULL

/MISSING=PAIRWISE.

CORRELATIONS

/VARIABLES=Gem_Herv_B_14 Gem_Herv_PP_14_REG BelastingPR14 BBP14

/PRINT=TWOTAIL NOSIG FULL

/MISSING=PAIRWISE.

CORRELATIONS

/VARIABLES=Gem_Herv_B_10 Gem_Herv_PP_10_REG BelastingPR10 BBP10

/PRINT=TWOTAIL NOSIG FULL

/MISSING=PAIRWISE.

CORRELATIONS

/VARIABLES= Gem_Herv_B_06 Gem_Herv_PP_06_REG BelastingPR06 BBP06

/PRINT=TWOTAIL NOSIG FULL

/MISSING=PAIRWISE.

* Correlaties binnen elke variabele.

CORRELATIONS

/VARIABLES= Gem_Herv_B_18 Gem_Herv_B_14 Gem_Herv_B_10 Gem_Herv_B_06

```

/PRINT=TWOTAIL NOSIG FULL
/MISSING=PAIRWISE.
CORRELATIONS
/VARIABLES=Gem_Herv_PP_19_REG Gem_Herv_PP_14_REG Gem_Herv_PP_10_REG
Gem_Herv_PP_06_REG
/PRINT=TWOTAIL NOSIG FULL
/MISSING=PAIRWISE.
CORRELATIONS
/VARIABLES=BelastingPR19 BelastingPR14 BelastingPR10 BelastingPR06
/PRINT=TWOTAIL NOSIG FULL
/MISSING=PAIRWISE.

```

* Vanaf hier worden alleen de cases meegenomen die op elke variabele een waarde hebben.

```

FREQUENCIES Gem_Herv_B, Gem_Herv_PP_REG, BelastingPR, BBP, Gem_Herv_B_LAG,
Gem_Herv_PP_REG_LAG, BelastingPR_LAG, BBP_LAG.

```

```

USE ALL.
COMPUTE filter_$=(NMISS(Gem_Herv_B, Gem_Herv_PP_REG, BelastingPR, BBP,
Gem_Herv_B_LAG, Gem_Herv_PP_REG_LAG, BelastingPR_LAG, BBP_LAG)=0).
VARIABLE LABELS filter_$ 'NMISS(ALL)=0 (FILTER)'.
VALUE LABELS filter_$ 0 'Not Selected' 1 'Selected'.
FORMATS filter_$ (f1.0).
FILTER BY filter_$.
EXECUTE.

```

```

FREQUENCIES Gem_Herv_B, Gem_Herv_PP_REG, BelastingPR, BBP, Gem_Herv_B_LAG,
Gem_Herv_PP_REG_LAG, BelastingPR_LAG, BBP_LAG.

```

* GRAFIEKEN.

* Chart Builder.

```

GGRAPH
/GRAPHDATASET NAME="graphdataset" VARIABLES=Gem_Herv_B_LAG
Gem_Herv_PP_REG MISSING=LISTWISE
REPORTMISSING=NO

```



```

/GRAPHSPEC SOURCE=INLINE
/FITLINE TOTAL=NO SUBGROUP=NO.
BEGIN GPL
  GUIDE: axis(dim(1), label("Beleidsvoorkeur burgers ten aanzien van herverdeling"))
  GUIDE: axis(dim(2), label("Standpunt politieke partijen regering ten aanzien van
herverdeling"))
  GUIDE: text.title(label("Scatter Plot Standpunt politieke partijen X Beleidsvoorkeur
burgers"))
  ELEMENT: point(position(Gem_Herv_B_LAG*Gem_Herv_PP_REG))
END GPL.

```

* Chart Builder.

```

GGRAPH
  /GRAPHDATASET NAME="graphdataset" VARIABLES=Gem_Herv_PP_REG_LAG BelastingPR
MISSING=LISTWISE
  REPORTMISSING=NO
  /GRAPHSPEC SOURCE=INLINE
  /FITLINE TOTAL=NO SUBGROUP=NO.
BEGIN GPL
  GUIDE: axis(dim(1), label("Standpunt politieke partijen regering ten aanzien van
herverdeling"))
  GUIDE: axis(dim(2), label("Belasting progressiviteit"))
  GUIDE: text.title(label("Scatter Plot Belasting X Standpunt politieke partijen"))
  ELEMENT: point(position(Gem_Herv_PP_REG_LAG*BelastingPR))
END GPL.

```

* Chart Builder.

```

GGRAPH
  /GRAPHDATASET NAME="graphdataset" VARIABLES=Gem_Herv_B_LAG BelastingPR
MISSING=LISTWISE
  REPORTMISSING=NO
  /GRAPHSPEC SOURCE=INLINE
  /FITLINE TOTAL=NO SUBGROUP=NO.
BEGIN GPL
  GUIDE: axis(dim(1), label("Beleidsvoorkeur burgers ten aanzien van herverdeling"))
  GUIDE: axis(dim(2), label("Belasting progressiviteit"))
  GUIDE: text.title(label("Scatter Plot Belasting X Beleidsvoorkeur burgers"))
  ELEMENT: point(position(Gem_Herv_B_LAG*BelastingPR))
END GPL.

```

* ANALYSES.

* Model 1.1 & 1.2.

REGRESSION

/DESCRIPTIVES MEAN STDDEV CORR SIG N

/MISSING LISTWISE

/STATISTICS COEFF OUTS R ANOVA CHANGE ZPP

/CRITERIA=PIN(.05) POUT(.10)

/NOORIGIN

/DEPENDENT Gem_Herv_PP_REG

/METHOD=ENTER Gem_Herv_PP_REG_LAG

/METHOD=ENTER BBP_LAG Dum_country_2 Dum_country_3 Dum_country_4

Dum_country_5 Dum_country_6

Dum_country_7 Dum_country_8 Dum_country_9 Dum_country_10 Dum_country_11

Dum_country_12

Dum_country_13 Dum_country_14 Dum_country_15 Dum_country_16 Dum_country_17

Dum_country_18

Dum_country_19 Dum_country_20 Dum_country_21 Dum_country_22 Dum_country_23

Dum_country_24

Dum_country_25 Dum_country_26 Dum_country_27 Dum_country_28.

* Model 1.3 & 1.4.

REGRESSION

/DESCRIPTIVES MEAN STDDEV CORR SIG N

/MISSING LISTWISE

/STATISTICS COEFF OUTS R ANOVA CHANGE ZPP

/CRITERIA=PIN(.05) POUT(.10)

/NOORIGIN

/DEPENDENT Gem_Herv_PP_REG

/METHOD=ENTER Gem_Herv_PP_REG_LAG Gem_Herv_B_LAG

/METHOD=ENTER BBP_LAG Dum_country_2 Dum_country_3 Dum_country_4

Dum_country_5 Dum_country_6

Dum_country_7 Dum_country_8 Dum_country_9 Dum_country_10 Dum_country_11

Dum_country_12

Dum_country_13 Dum_country_14 Dum_country_15 Dum_country_16 Dum_country_17

Dum_country_18

Dum_country_19 Dum_country_20 Dum_country_21 Dum_country_22 Dum_country_23

Dum_country_24

Dum_country_25 Dum_country_26 Dum_country_27 Dum_country_28.

* Model 2.1 & 2.2.

REGRESSION

```

/DESCRIPTIVES MEAN STDDEV CORR SIG N
/MISSING LISTWISE
/STATISTICS COEFF OUTS R ANOVA CHANGE ZPP
/CRITERIA=PIN(.05) POUT(.10)
/NOORIGIN
/DEPENDENT BelastingPR
/METHOD=ENTER BelastingPR_LAG
/METHOD=ENTER BBP_LAG Dum_country_2 Dum_country_3 Dum_country_4
Dum_country_5 Dum_country_6
Dum_country_7 Dum_country_8 Dum_country_9 Dum_country_10 Dum_country_11
Dum_country_12
Dum_country_13 Dum_country_14 Dum_country_15 Dum_country_16 Dum_country_17
Dum_country_18
Dum_country_19 Dum_country_20 Dum_country_21 Dum_country_22 Dum_country_23
Dum_country_24
Dum_country_25 Dum_country_26 Dum_country_27 Dum_country_28.

```

* Model 2.3 & 2.4.

```

REGRESSION
/DESCRIPTIVES MEAN STDDEV CORR SIG N
/MISSING LISTWISE
/STATISTICS COEFF OUTS R ANOVA CHANGE ZPP
/CRITERIA=PIN(.05) POUT(.10)
/NOORIGIN
/DEPENDENT BelastingPR
/METHOD=ENTER BelastingPR_LAG Gem_Herv_PP_REG_LAG
/METHOD=ENTER BBP_LAG Dum_country_2 Dum_country_3 Dum_country_4
Dum_country_5 Dum_country_6
Dum_country_7 Dum_country_8 Dum_country_9 Dum_country_10 Dum_country_11
Dum_country_12
Dum_country_13 Dum_country_14 Dum_country_15 Dum_country_16 Dum_country_17
Dum_country_18
Dum_country_19 Dum_country_20 Dum_country_21 Dum_country_22 Dum_country_23
Dum_country_24
Dum_country_25 Dum_country_26 Dum_country_27 Dum_country_28.

```

* Model 2.5 & 2.6.

```

REGRESSION
/DESCRIPTIVES MEAN STDDEV CORR SIG N
/MISSING LISTWISE
/STATISTICS COEFF OUTS R ANOVA CHANGE ZPP
/CRITERIA=PIN(.05) POUT(.10)
/NOORIGIN
/DEPENDENT BelastingPR
/METHOD=ENTER BelastingPR_LAG Gem_Herv_B_LAG
/METHOD=ENTER BBP_LAG Dum_country_2 Dum_country_3 Dum_country_4
Dum_country_5 Dum_country_6

```

Dum_country_7 Dum_country_8 Dum_country_9 Dum_country_10 Dum_country_11
Dum_country_12
Dum_country_13 Dum_country_14 Dum_country_15 Dum_country_16 Dum_country_17
Dum_country_18
Dum_country_19 Dum_country_20 Dum_country_21 Dum_country_22 Dum_country_23
Dum_country_24
Dum_country_25 Dum_country_26 Dum_country_27 Dum_country_28.

* Model 2.7 & 2.8.

REGRESSION

```
/DESCRIPTIVES MEAN STDDEV CORR SIG N  
/MISSING LISTWISE  
/STATISTICS COEFF OUTS R ANOVA CHANGE ZPP  
/CRITERIA=PIN(.05) POUT(.10)  
/NOORIGIN  
/DEPENDENT BelastingPR  
/METHOD=ENTER BelastingPR_LAG Gem_Herv_PP_REG_LAG Gem_Herv_B_LAG  
/METHOD=ENTER BBP_LAG Dum_country_2 Dum_country_3 Dum_country_4  
Dum_country_5 Dum_country_6  
Dum_country_7 Dum_country_8 Dum_country_9 Dum_country_10 Dum_country_11  
Dum_country_12  
Dum_country_13 Dum_country_14 Dum_country_15 Dum_country_16 Dum_country_17  
Dum_country_18  
Dum_country_19 Dum_country_20 Dum_country_21 Dum_country_22 Dum_country_23  
Dum_country_24  
Dum_country_25 Dum_country_26 Dum_country_27 Dum_country_28.
```